

Taxa postala
pártite in num.
No. 224718/329.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. F.

10. Telefon: 8-61. Előfizet
Havonta 110, negyedévre
évre 600, egészévre 1200 le
föltre: Havonta 2, negye
félre 12, egészévre 20 doll
detések díjszabás szerint. A
"KELET" a transilvaniai és
zsidóság egyetlen politikai ma
ja. Cikkeink utánnomását az
forrás megjelölésével engedjük

UJ KELET

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor
Ferenc. Budapesti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 62.
Péntek, 1937. május 28.
5697. ÉV. XX. ÉVF.
SZIVAN 18. 118. SZAM

Ara 5 lej

VILÁG TUKRE

Lángeszű könyvelők

Neville Chamberlain uralomrajutásának
margójára

Párizs, május 10

Az utóbbi években a következő orszá-
gokban vették át közigazdászok, vagy pénz
ügyi emberek a hatalmat:

Hollandiában: Colijn, Belgiumban: Van
Zeeland, Jugoszláviában: Sztojadinovic,
Magyarországon: Darányi.

Románia külügyminisztere: Antonescu
éppoly közigazdász, mint amerikai kartár-
sa: Cordell Hull. (Az Egyesült Államok
nagyköveti azelőtt is a „successful busi-
nesman”-ek köréből kerültek ki: Dawes
tábornok, Dwight Morrow, Jesse J. Stra-
uss, stb.) A Roosevelt elnök mellett mű-
ködő „brain trust” (agytrósz) is közigaz-
dászokból áll. Másrészt, Morgenthau pénz
ügyminiszter politikai hatalma és befolyá-
sa közismert.

Németországban az igazi diktátor dr.
Schacht. Németország Hitler és Hitler
Schacht.

Franciaország új washingtoni nagykö-
vete: George Bonnet szintén közigazdász,
éppoly, mint a Népszövetség főtitkára,
Avenol.

Azt hinné az ember, hogy az, aki tud
számolni, egyáltalán jó közigazdász vagy fi-
nancpolitikus is.

Az egyszerűen kétségtelenül elengedhe-
tetlen feltétele annak, hogy valaki jó pénz
ügyminiszter legyen. De egy állam- és a
világháztartás számtételei olyan bonyo-
lultak, annyi lélektani, mondhatnánk mu-
tafizikai befolyás alatt állnak, hogy
nincs olyan emberi elme, amely azt az
anyagot konkrétan átfogná.

A pénzügyi politikuskokat két osztályra
osztanám fel: jó számtanistákra és szám-
profétákra.

A jó számtanista, ez a röghöz kötött
pénzügyi szakértő, ismeri a bevételi for-
rások bőségét, a kiadások nagyságát, ösz-
szead, kivon és vagy sikerül neki kiegyen-
súlyozni a költségvetését, vagy nem.

Kockázatos vállalkozásokba, melyek az
egyszeregy keretén kívül esnek, nem megy
bele.

Ilyen ember Bachmann, a Svájci Nem-
zeti Bank, Trip, a Holland Nemzeti Bank
és a Bázeli Nemzetközi Bank (B. R. I.)
elnökei, ilyen Colijn holland minisztere-
nök, sőt maga Pierpont Morgan is. Ugyan
itt nyitnék egy alosztályt a lángeszű
könyvelők részére, mint Jacques Rueff, a
Francia Kereskedelmi Kapcsolatok igaz-
gatója, Sir Otto Niemeyer, az Angol
Bank egyik vezetője, vagy Sir Arthur
Salter, dr. Zimmermann, Sir Henry Stra-
kosch, stb.

A számproféták!... Ez a legérdekesebb
osztály. Képviselői magukba szívnak min-
den számot, megtanulnak minden adatot,
de technikai tudásuknak számtalan eredő-
je átvezet abba az intuitív világba, ahol a
megoldások látomászerűen jelentkeznek.
(Igy van ez a híres orvosprofesszoroknál
is.) Ők a zsenik, a szám-szentelek, szám-
Überrmenschen. Ha nem társulnának ne-
hány lángeszű könyvelővel, fölrepülének
a csillagok birodalmába.

Példák: Montague Norman, az Angol
Bank kormányzója, Pierre Quesnay, a B.
R. I. egyik igazgatója, Van Zeeland belga
miniszterelnök, a svéd Prof. Cassel, Cal-
laux... Ugyancsak idetartoznak a gazda-
sági tényérjósok, mint Keynes, Walter
Lippmann, vagy Sir Normann Angel.

Angliában a pénzügyi politikát hivata-
losan a „Bank of England” és a kincstár
csinálják. Természetesen egymással
párhuzamosan kellene működniük, de meg-
esik, hogy egymás ellen dolgoznak.

Igy mikor Snowden volt a pénzügyi-
miniszter, meglehetősen nyílt harc folyt

Berekesztették a népszövetségi közgyűlés rendkívüli ülészakát

Szétosztották az olasz katonai beavatkozást bizonyító
Fehér Könyvet a delegátusok között

Genf, május 27. Ma este a kisantant-
államok külügyminiszterei közös vacsora-
ra ülnek össze. A vacsorán megjelennek
a Balkán-szövetségbe tartozó államok kül-
ügyminiszterei is, valamint részt vesznek
azon Delbos francia és Litvinov orosz kül-
ügyminiszterek is. A vacsorával kapcsola-
tos megbeszélések során, hír szerint, szó-
bakerül Magyarország fegyverkezési
egyenjóságának kérdése is.

Ugyancsak Genfből jelentik, hogy a
Népszövetség péntek délutáni rendkívüli
nyílt ülésen tárgyalja a spanyol-kormány
hozzáintezett beadványát, azt azonban
még nem tudják, hogy a vita végeztével
határozatot is hoznak, vagy csak a tanács
elnöke szövegi le álláspontját.

Ujabb genfi jelentés szerint az olasz be-
avatkozás Fehér Könyvét ma osztották
szét a delegátusok között. A könyv 100
oldal szövegrészt és fényképet tartalmaz,
terjedelme 319 oldal. Beosztása a követ-
kező: 1. Rendes olasz katonai egységek
jelenléte spanyol területen, amelyeknek

legénysége, felszerelése és parancsnoksága
mind olasz. 2. Az olasz csapatok a szá-
mukra kijelölt körzetekben, mint valóság-
os megszálló haderők működnek. 3. Az
olasz kormány spanyol területen saját
szolgálati ágakat rendezett be az olasz ka-
tonai egységek számára. 4. A rezsim leg-
jelentékenyebb személyiségei tevékeny
részt vesznek a Spanyolországban harcoló
olasz haderők munkájában, azokat irányít-
va és bátorítva. 5. Az olasz csapatszellem.
A könyv csak egy részét tartalmazza a
spanyol köztársasági kormány birtokában
levő bizonyítékoknak.

Genf, május 27. (Rador.) A Népszövet-
ségi tanács és közgyűlés 35 szavazattal
52 közül Visicher belga egyetemj tanárt
választotta meg a hágai nemzetközi dön-
tőbírórság új tagjává. Ezután Ríusdi Arras
elnök berekesztette a rendkívüli ülésza-
kát és a rendes ülészakát megnyitására
időpontját szeptember 13-ban állapította
meg, szeptember 6 helyett, amikorra ter-
veztek.

Komoly közeledés készül Japán, Anglia és az Egyesült Államok között

Tsitsibu herceg Londonból Newyorkba megy. Anglia közvetít Japán
és Amerika között

London, május 27. A mikádó öccse,
Tsitsibu herceg, kit tudvalegőleg londoni
utja alkalmával Newyork uccáin nagy lel-
kesedéssel ünnepeltek, visszatérésekor is-
mét megszakítja útján az USA területén,
ahol nagyszabású ünnepségek várják,
mert ez az első eset, hogy Japán hivata-
losan közeledést keres Amerikában. A
már szinte tradicionálissá vált ellenséges-
kedés Japán részéről felfüggesztése a vi-
lágpolitika egyik legnagyobb szenzációjá-
vá nőtte ki magát, és hogy ebben Angliá-
nak is nagy szerepe van, mi sem igazolja
jobbán, mint az, hogy a Foreign Office új
tokiói követéül azt a sir Róbert Craigiet
jelölte ki, ki mint az angol admirálisok
tengerészeti szakértője a japán viszonyok
legjobb ismerője és a tokiói körök legkeo-
veltebb embere.

Angol körök véleménye szerint Japán
ezen frontváltozását jól megfontolt poli-
tikai elgondolás okozta. Tokió ugyanis
abban az óriási arányú flotta-felszerelés-
ben, melyet London most hajszol keresz-

tül, nem tudna lépést tartani. De nem
tudná még, ha anyagi eszközei megvolná-
nak is hozzá és kellő flottával rendelke-
ne is azt a nyomást, amit egy összesített
angol-amerikai tengerhadó bármelyik
államra gyakorolna, kiegyensúlyozni. Ez-
ért jól felfogott érdekében közeledik az
angolszás államokhoz és Amerika demok
ratikusságára és békeszeretetére jellemző
hogy ezt a közeledést a legnagyobb öröm-
mel üdvözli.

Moszkvába hívták meg Sander svéd külügy- minisztert

Stockholm, május 27. (Rador.) Sander
svéd külügyminiszter meghívást kapott,
tegyen hivatalos látogatást Moszkvában.
Sander ellátogat Varsóba is.

ban 150 fővel fogyott.

és ez így megy hónapról hónapra. Az év
első három hónapjában 429 születést jegyez-
tek fel a budapesti zsidóknál, ugyanakkor
924 volt a halálozások száma. A fogyás tehát
495 lélek egy negyedév alatt. Ha ezt a szá-
mot elosztjuk 90 nappal, kiderül, hogy na-
pontként több mint 5 lélekkel fogy a zsidóság
lélekszáma. Ugy is mondhatjuk, hogy minden
nap egy teljes zsidó család hal ki Budapesten.

De más városokban is hasonló a helyzet.
Veszprémben 1879-ben még 72 zsidó születés,
35 halálozás történt 1856 zsidó lakos mellett,
míg 1931-ben már csak 9 születés és ezzel
szemben 19 halálozás volt 850 zsidó lakos mel-
lett, ami azt jelenti, hogy Veszprémben ötven
év alatt a felére csökkent a zsidó lakosság
száma.

Az árcsökkentés ellen

A kormány végül is elhatározta, hogy erős
kézzel nyúl bele az árcsökkentés egyre vése-
sebb sodrába.

Mint rendszeren, most is a legegyszerűbb
eszközt választották: az árak maximálását.

Nem hiszik, hogy ez az út eredményhez
vezethet.

Az 1937—38. évi költségvetésben három-
milliárd lejjel emelte fel a kormány az állam
bevételeinek előirányzatát.

Ebből közel hétszázmillió lej terheli az
egyes adókat, amelyeknek hatalmas emele-
se a kereskedők eddigi adózásiának ötven—ezer
százalékkal való felemelését jelenti.

Hasonló mértékben emelték a különböző
árúclkek forgalmi adóját is. A lej belső
vásárlóereje nem az, ami volt egy esztendő-
vel ezelőtt.

A kiskereskedelmi részvénytársaságok
megadóztatása, mint azt a kereskedelmi ka-
marák szövetsége megállapította, a társaság
alaptörvényét sújtja és szinte vagyonszámközi
jelleggel bír.

A kereskedők honnan, miből fedeznék ez-
ket a kiadásokat?

Ezeket és azokat a költségeket, amelyeket
Neni volt miniszter „törvényesen nem látható”
illetékeknek nevezett?

Miből fedezték?

A kereskedők és iparosok, ha nem akar-
ják, hogy néhány hónapon belül a tőnk szé-
lére jussanak, kénytelenek az állam feneket-
len pénzhűségével szemben az évről évre rá-
juk rakott terhek egy részét a fogyasztókra
áthárítani.

Innen az árak drágulása.

Ki a felelős tehát a uzsoráért, amelyet most
tűzzel és vassal készült letörni a kormány?

Ki a legnagyobb árcsökkentő?

Az adókat sokszorosára emelték az újabb
törvények, ezzel szemben a módosított uszo-
ratörvény husz százalékban maximálja a kis-
kereskedők által felszámítható hasznot. En-
nek ellenőrzésére külön rendőrséget szervez-
tek meg.

Nemes méltányosság ez a kereskedelemmel
szemben és hatályos eszköz nemcsak az árak
letörésére, de a gazdasági élet egyik ténye-
zőjének megsemmisítésére is.

Pesti zsidó statisztika

Mindig szomorú olvasmány volt a zsidó
statisztika. De talán sohasem voltak oly két-
ségbeesítőek a zsidó élet számdatainak oszlo-
pai, mint ma.

A középkorban feketehalál, máglyatűzek,
hereszetháborúk, mészárlások jeleztek a
zsidó népesség megfizetését.

Azután a kapitalista éra kezdetével és a
gettófalak leomlásával hihetetlen gyorsasá-
ggal szökött fel a magasha a zsidók lélekszá-
mának vonala.

Száz év alatt két és félmillióról 16 millióra
nőtt a zsidók száma. Olyan szaporodás és vi-
talitás volt ez, amilyenre alig van példa a
történelemben.

Ebben az érásban csak a kelet-európai zsi-
dók nagy nyomorúságáról közölt ijesztő szá-
mokat a zsidó statisztika és a nagy szaporodás
csak tovább feketítette a sötét képet.

Ma megint a pusztulás, a visszaesés fázis-
ába lépett a zsidó népesség. A zsidó statisztika
manapság nemcsak a zsidó szegénység
növekedéséről nyújt félelmetes képet, hanem
az európai zsidóság vitalitásának súlyos ha-
nyatlásáról is.

Egy évszázad hatalmas szaporulata után
előregedés és haladás folyamatáról szólnak
az európai zsidó közösségek életének számda-
atai.

A németországi zsidó statisztika már a hit-
lerista rezsim előtt a halálozások számának
rohamos növekedését és a születések csökke-
nését mutatta. Ma 40—60 éves emberek al-
kotják a németországi zsidó közösség jelen-
tős részét és az előregedés és haladás egyre
gyorsabb folyamatát jelzik a legújabb kimu-
tatások.

tovszki
ben

rotechnikuskok
ból a zsidókat

tovszki véres
mányaiképpen
pattak le, kö-
tatottak egy
—10 hónapi

szövetsége
ven 398 szá-
zavazták az
k a zsidókat

09 szavazat-
mű határoza-
ujságírószö-
ében elvetet-
ssternt vá-

éke
beszél
ltáson

Dr. Schacht
lyes keretek
zetközi kiál-
t többek kö-
vezőiről és a
s ezeket mon-
hogy a poli-
népek közti
nyonytalanság
ozása. Sváje
ben nemzet-
társág az
nyek nincse-
inek megfe-

PORT

k,
kiesett

(3:2)

Kelet tud.)
ott játszották
metribajnoki
ert meg 4:2
esen biztosí-
7. évi labda-
érdekessége
Jnirea Trico-
kiesést, más-
Rapidnak is
color egyébt-
tt, minthogy
eladta és a
szótták.
dache szerzi
Venus Petes
vezetést is
t, majd Jor-
ny 3:2. For-
geredményt.
gyon gyen-

on. Az auto-
sa alkalmá-
A Telefon
oportjában
s bekerült a
rai kezdettel
Universita-

es leszállást
vából jelen-
vezetett re-
és Eszaki
is minden
0 kilométer-

idő R. T.
L. Pog 18

közte és a Bank kormányzója között. Snowden alaposan megtépte Montague Norman szakállát.

Másképp áll a dolog Neville Chamberlain esetében. Mióta ő a pénzügyminiszter — a jövő héten pedig követi Baldwin a kormányelnöki székben — a Bank és a Kincstár összműködése zavartalan.

Hogy Chamberlain jellemét megállapíthassuk, ismerkedjünk meg előbb a partnerével.

Montague Norman résztvevett, mint katoná, az angol-bur háborúban. Tizenhét éve kormányozza az Angol Bankot. Ha meggondoljuk, hogy a kormányzót egy évre választják, jobban tudjuk majd értékelni ezt a rekordtehetséget.

Külsőjére: pontosan az ellenkezője annak, amilyennek a nagyközönség egy angol bankár elképzel. Folyton hóféhér kecskeszakállát simogatja, miközben hoszszu művészaján csalára áll egy összevissza nyomorgatót, fekete puhakalap. Arcán olyan Mefisztó mosoly ül, aki átszellemülten hallgatja az angyalok zenéjét.

Európa legérzékenyebb embere. Valósággal ittas az érzékenységtől. Időnként összeroppannak az idegei s ilyenkor néhány hétre eltűnik, hogy rendbeszedje magát.

Számproféta. Vagyis a hozzáillő partner csakis egy nyugodt, alapos és tárgyilagos ember lehet.

Az új „Premier“ két kedvtelése a kertészkedés és a halászat. A halász türelmes, a kertész bibelődő: mindkettőt kívánja, míg az idő meghozza munkájának gyümölcsét.

Hatvanöt éves. Nem törekedett politikai sikerekre. Mint édesapja, Joe Chamberlain, ő is Birminghamben polgármesterkedett. A háború alatt Lloyd George-nak sikerült kimozdítania a Chamberlainok ősi fészkeiből, de a háború után Neville újra vissza menekült Birminghambe. 1922-ben rövid ideig postaügyi, aztán egészségügyi miniszter.

Angliában a sok között van egy különös szokás. Ha egy színész egy revüt akar bemutatni, akkor a londoni „premiere“ előtt egy vidéki városban próbálják ki a hatását. Miután így kiismerték a revü hibáit s ezeket helyrekalapálták, csak akkor kerül a „show“ a londoni közönség elé.

Nos, ez a módszer egyúttal Joe és Neville Chamberlain politikai sikerének titka. Ők is, mielőtt a „nagyközönség“ elé álltak volna, Birminghamban kipróbálták a tudományukat. Locarno talán még ma is érvényben volna, ha Austin Chamberlain is polgármesterkedett volna valaha Birminghamben.

Első látásra azt mondanám: ez az ember folyton unatkozik. Szeme bágyadt, szája petyhüdtig biggyen alá, nyakát megreven előretartja, járása lassu, orra egy darabból van, akár egy agyagszoboré, az idegességnek sehol semmi nyoma rajta. Montague Norman ellenpólusa.

Egyszer isteni nyugalommal, szakettelesen, beegázolt a St-James-park patakjába és kihuzott egy fuldokló kisfiút. John Günther szerint pedig a legnagyobb angol pénzügyi válság közepette is időt talált arra, hogy levelet írjon a „Times“-nek egy szürke tollazott, ritka madárról, melyet egy másik londoni kertben pillantott meg.

Haja egészen belenőtt feltűnően alacsony homlokába, koponyájának hátsó vonala egyenesen és akaratosan szalad a nyakba. Az arca semmi mást nem árul el, mint nyugalmat és nyugalmat. Dus hajzata és bizonyos szemöldöke azonban arra vág, hogy ösztönös emberrel állunk szemben.

Lángeszü könyvelő, akit nem gyötörnek a számviziók. Eseményi pénzügyminiszter, mert előteremt a költségvetéséhez szükséges összegeket. Hü az angol politikai hagyományhoz: soha nem kombinál tulesszire.

Egy Morrison nevű munkáspárti képviselő összegyűjtött néhány kifejezést, melyekkel Neville Chamberlain 1937-es büdzséjét illették az angol pénzügyi lapok és az angol alsóház ülésén felolvasott belőük párat. Ime: össze-visszaság, elszomorító, borzalmas, lesújtó, veszélyes, siralmas, megvetendő, tévedés, örültség, hiábavaló, bizonytalan, ingadozó, nem kívánatos, rossz, nyaktörő satöbbi.

Chamberlainnek ez mindegy. Ha nem tetszik az, amit csinál, buktassák meg, ő mindig visszavonul Birminghambe, polgármesternek, vagy elmehet halászni.

A hitehagyott Wieder Mechel elferdült élete

IV.

Wieder Mihail reménytelen harca Mechel Wiederrel

Oradea-Nagyvárad, május 27.

Ezt mondja:

— Érdekes könyv volna. Körülbelül ezek volnának a fejezet címei: Repede — falusi zsidók — otthon — chéder — találkozásom istennel — jesiva — chaszidizmus — istenszakáll — a wismnizi rebe — első feleségem — halálfélelem — Chisinau — öt országom keresztül, mint hiszónok — zsumalisztika működés — Bécs — kolostor — lelki forradalom, vagy a formalizmus csödjé — szakításom a régi istennel — a galati püspök — menekülés — második feleségem — Bucaresti — anyám — anyám halála — kitérés — London — a cernicai kolostor — a teológiai internátusban — Bájle hugom — a 200-ak akciója — modern fajelmélet — családás — pártfogóim családása —

A megváltozott „sulchan aruch“ Ceruzacsonk van a kezében és nézi az írást. Tetszik neki az összeállítás.

— Nem mondtam el, hogy ment végbe a kitérés. Hallgass ide. Tudod, nálunk, görögkeletieknél a szabályzat „tvile“-t (vibben való alamerülést) ír elő. A templomban van egy nagy kád víz, paravant vannak köré s a neofitát jól alamerítik. Tél volt, november nyolcadika (azért választottam ezt a napot, mert ez Mihail napja és kereszténységben is) és ez számomra súlyos probléma volt, mert a vallási szabályzat hideg vízben való megkeresztelést ír elő. Tárgyalásokat kezdtem a lelkigyakolással, mondom neki, hogy régi otthonomban nem is meleg, hanem forró mikvéhez szoktam, szabály ide, előírás oda, nekem megletésük meg a kádat, mert különben én nem bujok bele. Mit gondolsz, mi történt? Kedvemért elnézték a görögkeleti Sulchan Aruch egyik szakaszát és felmelegítették a vizet.

Mechel Icig mosolyog (ha rabbi voltam valamikor, ám respektáljanak!) és folytatja:

— De ez még semmi, az én kedvemért a ceremonialis részben is változásokat eszközöltek. A szertartás alkalmával ugyanis különböző kérdéseket adnak fel az embernek. Kérdik tőle: Te lepez de satana? — elhessegeted magadtól a sátánt? Mire az új keresztény azt válaszolja, hogy igen. Ha zsidó embert keresztelnek, azt is kérdik tőle: te lepez de talmudul? Elhessegeted magadtól a talmud szellemét? A szertartás előtti napokban lelkigyakorlatokra jártam, kirendeltek mellem egy papot, hogy ősmertesse meg velem a kereszténység dogmáit, (habár ez csak forma volt, mert abban az időben már nagy jártassággal volt keresztény egyházi tanokban.) — Mondom a lelkészemnek, ilyesmit ne kérdezz tőlem. Hát hogyan hessegetném el magamtól a talmudszellemet, amikor egyben sincs, csak a talmudszellem? Kérlek szépen, csinálj valami kompromisszumot, s ezt a kérdést hagyjuk ki a sorozatból. Hát nekem nem is tették fel ezt a kérdést. Jól nézzél meg, én vagyok a talmudszellemes keresztény...

Az anyaszív előérzete Amikor Mechel Icig elmondja életének egy-egy fejezetét, csak úgy ömlik belőle a szó. Hangulatok, benyomások és érzések kergetik egymást. Káprázatos, viharos élmények sokfélesége váltakozik benne.

— Szegény anyám, én voltam a szemefénye. „Az én koronám“, „az én Mechel Icigem“, „boldog az az anya, aki ilyen gyermeket szül“, „a tulvilágban az ő zsámolya szeretné lenni“. Azért — én vagyok a világ legutolsó embere. Gondoskodnom kellett volna róla, volt idő, hogy sokat kerestem, könyvnyelmen éltem, kétkézrel szórtam a pénzt, minden butaságban benne voltam, de azért anyámnak mindig csak az utolsó pillanatban és mindig csak annyit küldtem, hogy éppen éhen ne haljon, szegény. Amikor utóljára voltam otthon, már elő volt készítve a dolog Galaton, az ottani püspöknél. Mondom anyámnak, holnap reggel elutazom. Azt mondja az anyám, nézd drága gyermekem, olyan nehéz a szívem, ne utazz most, nagyon kérék, ne utazz. Sohse beszéltem vele így az anyám. A maramuresi zsidó anyák meg vannak szokva ahhoz, hogy gyermekeik elutazzanak, s az én anyám most mégis göröcsösen ragaszkodott hozzám. Mondom neki, anyám, muszáj mennem, de ő csak sir, keserves könnyeket hullaszt és egyre azt hajtogatja, ne erigy, gyermekem, ne erigy. Szó se róla, az anyám semmiről sem tudott, csak rossz előérzete volt, ösztönösen sejtett valamit. En kitarítottam amellett, hogy reggel megyek. Nehéz szívvel fektül le anyám. Hajnalban felébredek, átszólók az anyámhoz, nem felel. Lemegyek, megfogom a kezét. Akkor már ki volt hülve.

Mit tudjátok ti, mi a lelki tusa? Ahogy így hallgatók Mechel Iciget, amint ceruzával a kezében egy életregény vázlatát

hoz fűz megjegyzéseket, egyetlen pillanatra sem jut eszébe, hogy kételkedj abban, amit elmond. Gondolkozik nélkül elhiszed minden szavát. Mert amit mond, annak életszaga van. Mert ilyesmit nem bír a fantázia kitermelni. Még az olyan beteges fantázia sem, amilyen a Mechel Icigé.

— Menekülés — mondja — ez se rossz. Ugy volt, hogy amikor kitérésre már el lett határozva, szörnyű lelkitusám voltam. (Mit tudjátok ti hájfejűek, hogy mi az a lelki tusa?) A galati püspök lelkigyakorlatokat végzett velem, s én úgy éreztem, hogy nem brok elszakadni a zsidóságtól. Csak jelentéktelen epizód, hogy abban az időben 53 kilóra soványodtam le. Egy szép napon, anélkül, hogy előzőleg bárkinek is szóltam volna, megdöntöttem a dolgot és Oradeára menekültem. Éreztem, hogy segítségre van szükségem. Elmegyek a rebéhez, feltárom előtte a helyzetemet és megmondom, hogy hol tartok. A rebe csendesen végighallgat és sóhajt. Amikor befejezem mondanivalómat, megszólal: „A fejet muszáj a falhoz verni“. Kinek a fejt kell a falhoz verni, az enyémet? — kérdelem. Dehogy a tiedet — mondja a rebe — az enyémet, hogy egy ilyen rossz hírt kellett meghallgatnia. Ezenkívül a rebe egyetlen szót sem szólt hozzám, csak fájdalmasan, mélyen sóhajtott és a jobb szeméből pergették a könnyek. A rebe könnyei megtörtek, megígért, hogy jó zsidó leszek. Péntek volt, a rebe kért, hogy maradjak nála szombatra. Elfogadtam a meghívást. Még aznap levágtam hosszú hajamat, elmentem a mikvébe és este a nagy beszmedresbe imádkoztam. Este a rebe asztalánál vacsoráztam. Boldog voltam, újra megtaláltam magam. Szombat reggel aztán jött a „jóceor hora“ (a rossz óstón) és azt mondta, ugyan, ugyan, Mechel Icig, hát ilyesmin tudsz te elérkezni, hát ilyen segítségre van neked szükségéd, hát ilyen gyenge vagy te... Gyorsan magamra kaptam a ruhám és elmentem — Cloroga-i püspökhöz...

Mechel Wieder a teológiai szemináriumban

— „Az anyám“ — mondja — úgy vélekedtem, hogy meg kell barátkoznom a kereszténységgel. Erre a célra a logalkalmasabbnak az ifjuságot tartotta. Így kerültem be a teológiai főiskola internátusába. A fiuk megbámultak, körülzsongáltak. Ugy megbámultak, mintha valami más csillagzatról vetődtem volna ide. Ugy láttam, hogy a diákok nagy része a jobboldali eszméramlatokkal rokonszenvezik. Előbb vitatkoztunk, aztán kérttem, hogy tegyenek külön szobába. Heteken keresztül senkihez egy szót nem szóltam, s két hónap után megszoktam az internátusból. Emberek fogalma nincs arról, mi mindenen mentem én abban a két hónapban keresztül. Tekintete a cédulára esik.

— Jaj — mondja — ez kedves, úgy éljek én, ezt meg kell hallgatnod. Már említettem, ugye, hogy mint chisinaui hiszónok szerepeltem. Öt országot jártam be, nagyhasu hitközségi elnökök láttak vendégül. Nem mondom, a zsidóság elég szépen honorálta tehetségemet és tudásomat. Kaptam pénzt és köved-öt. Csak amikor megíngott a hitem, nem bírtam már beszélni. Addig — tömegeket hódítottam meg. Debrecenben kétezer ember előtt beszéltem sviesz délután a nagytemplom udvarán. Pesten titkárom volt és az összes templomokban ünnepeket. Kedves, megható eseteim voltak ott, ahol makacs, ostoba gondnokok félórát engedélyeztek a beszédre. Én az első félórában magammal ragadtam a közönséget, úgy jártoztam érzelmi skáláján, mint a nagy művész a zongorán, s amikor letele a féllóra, jelentettem, sajnos, befejeztem, a gondnok ur csak félórát engedélyezett. Csak láttad volna, hogy zugott a közönség, halljuk, halljuk, — s két órán keresztül megszakítás nélkül kellett beszélnem. Hogy határos zsidók voltak-e? Elmondok egyetlen esetet a Sperber rabbival. Tudod, hogy Reb Duved Sperber brasovi rabbi régi ösmérsőm. Poieni de sub Munte-ban volt rabbi, alig három kilométernyire az én falumtól. Amikor Brasovba érkeztem, mondja Reb Duved, no halljuk Mechel Icig, te nagy hírű chisinaui maggid, mit tudsz, hogyan csinálod a dolgot? — Erre lepergettem egyik lemezemet. Talán 10 percig beszéltem, amikor azon veszem észre magam, hogy a rebem meg a lánya hangosan zokognak. Annyibahagytam a beszédet és a brasovi rabbival együtt jót mulattunk az eseten...

Másfél hónapot töltöttem Bucarestben és zsidó alatt szinte kivétel nélkül minden reggel bekopogtatott hozzám Mechel Icig Wieder. Közvetlen közelről figyeltem meg ennek az embernek az életét s hiszem, hogy nem lesz érdektelen megnézni, hogy ebben a másfél

Csak az az ember, aki olyan intenzív szellemi életet él, mint Mechel Icig Wieder, képes a rengeteg esemény ezernyi variációját visszaadni. Elettregényről beszél, az egész vázlat egy kis cédulán van és mégis minden címszóhoz ezer adata, minden részlethez ezer eredeti meglátása van.

A Leibovici eset

Ezt mondja:

— A sighet-i jesiván tanultam. Tizennégy esztendő voltam. Nem hencegéskeppen mondtam ténylegesen többet tudtam, mint a fél jesiva. „Der krivéer ille“ — a repedei zseninek nevezték. A rebe tudta, hogy nem vagyok az ő chaszidja, de okos zsidó volt és szeretett. Egyizben, a péntekesti vacsora alkalmával „sirájim“-ot, ételmaradékot adott, s én jókedvemben megkérdeztem, csak ennyit, rebe? Ha már hust ad, ám ugy adjon, hogy lakjam jól tőle, legyen értelme a dolognak. Mit monddjak, — a böcherek meg akartak lincselni. A rebe persze jót mulatott a dologon. Ráparancsolt a fiukra, hogy ne merjenek hozzám nyulni.

Vagy:

— A cernicai kolostorban voltam, ahol még vannak igazi szerzetesek. Tudod, olyan őszinte lelkek, mint amilyen szegény Reb Mardche Chune volt. Ott mondta nekem valaki, hogy a görögkeleti egyház nem viseltetik különösebb bizalommal a kitérés zsidóval szemben. Ez a bizalmatlanság valahogy belegyökerezett a román közvéleménybe a Leibovici esettől. Leibovici a múlt század negyvenes éveiben, mint fiatal fiú kitért, buzgó hívő lett és kolostorba vonult. Ez a fiú már kezdetben, az indulás lelkes pillanatában ugy kezdte, mint egy szerzetes. Nagy fegyelmével és kitartással annyira vitte, hogy a történelmi nevezetességű, híres piatra-neami kolostor rendfőnöke lett. 37 évig töltötte be ezt a tisztséget. S amikor egy reggel váratlanul holtan találták a szobájában, — taliszba volt burkolva és tefillin volt a fején.

hónapban milyen változásokon ment keresztül.

Az egyik nap felment Fruchter Salamon nevű borsai ösmérsőmhöz, kért tőle taliszart és tefillint, s imádkozott. Erről az imádkozásról Fruchter Salamon napokon át beszélt. Hogy ilyen áhitattal, hogy így átszellemülve, s főleg — ilyen megtört szívvel még a belső csodarabbi sem imádkozik.

Mechel Icig még aznap egy pár tefillin íránt érdeklődött. De olyan legyen — mondta — amit megbízható, vallásoséletű tóramásoló írt. Ebben az időben csak kóser kosztot evett, ami nagy probléma volt számára, mert a zsidó vendéglőben való megjelenése nagy feltűnést keltett.

Tíz nappal később panaszkodik, hogy gyenge, alig evett ma valamit. Erdeklődésemet azt mondja, hogy a husvét előtti nagybójt (van post mare) és ez a bójt alaposan megviseli az embert. (Ő egyébként ezt is egészen eredeti, sajátos módon oldotta meg. A „post mare“ számára olyan, mint a tisebev előtt „náj nóg“, tejes dolgokat élvez, csak a hust vonja meg magától.)

— De hát minek böjtölsz? — kérdelem. — Azt akarod — kérdi válasza helyett — hogy ezzel az istennel is meggyűljön a bajom...?

Az utolsó csiny

Az anyakönyvben Mechel Icig 33 esztendősen van feltüntetve, de valójában nem több, mint 8 éves. Pajkos, rakoncátlan, és az összes gyermek, aki állandó csinyeken tórt az esztét.

Ahogy végignéztam az életét, zsenialis koponyák gyermekekori csinytevései jutnak az eszembe. Hétesztendősen korában talmudot tanult kommentárokkal, 14 esztendősen korában a sighet-i jesiva legkiválóbb talmudistája volt (der krivéer ille) s tudását szörnyen respektálták.

Olyan népek volt a gyermeke, melynél évszázadokon keresztül a tudás volt az ember kvalitások fokmérője. „Er kan fajn leren“ — szokták mondani. Nagyszerű talmudtudós, nagyszerű ösméretai vannak, uszik a talmud tengerében.

Az ő élete bővelkedik a csinytevésekben. Az első csinyt talán az apja rovására követte el. Azután sor került a tanítóra, a barátokra, apóra, anyósra, feleségre, istenre, fajtára, népre, s új hitösmérsőkre.

Az utolsó nagy csinyt önmaga ellen követte el. Itt csuszott el. Erre nagyon ráfizezett.

Az ilyent nem lehet kihaverni.

Schön Dező

Tra

„M

A mez

lem szag

letnek és

szának b

a nap fe

hirdeti.

nak és a

szionista

csonka p

Csonka

Csonka

srappel

golyó se

Schwart

lövegei.

nti. Löw

Nem egy

rébb bom

erős“ os

szok), ta

15. szám

rom zám

tank-cso

hátul a

mert ne

baszk ha

„Csak

Már h

társaság

lenörzés

lök tenge

ban Port

tést, ada

lyen vall

sasága t

sem Kap

közponi

gram ke

számára,

felliúter

A h

vanezer

lassan á

ga terül

ezer gye

telhet a

háromsz

sokat, ge

gyermek

A lö

mellükön

mondják

— Mo

tot, de a

Vittori

patok b

pásztorle

— Kö

szonyoka

ból.

„A

A rom

a baszko

papokból

örök vár

leghibeb

hónappal

Bilbaot.

hétel ez

beretválj

szik hely

A mez

nyugati

baonál k

Bohianor

Larraurir

zian és A

Ezek mé

városoké

mőföldek

katona r

szonyok

Ma r

és a rom

IV.

Helyszini riport a baszkföldi front poklából

Transilvaniai újságíró a baszkföldi köztársasági csapatok lövészárkaiban. Légi bombázás — csak a front mögött

„Mi harcolunk, csak az asszonyokat és gyermekeket szállítsátok el...”

Északi hadszíntér, május hó

A mező smaragd zöld és a fünek szerelem szaga van. A fűből buja illatok születnek és apró, sárga virágok, a dél tavaszának hirdetői kéjesen tárják kelyhüket a nap felé. Itt minden, minden a tavaszt hirdeti. Az öböl felől sós szelek fujdogálnak és a kék ég alatt — a francia impresszionisták festettek ilyen kék eget — csonka pálmák feketélenek.

Csonka pálmák? Csonka pálmák. A pálmák koronáját srappel tépte le, karsu törzsüket puska golyó sebezte fel, esetleg Maxim, vagy Schwartlose gépfegyver öt milliméteres lövegei. A mező testét óriási seb ékelteti. Lövészárkok húzódnak keresztül rajta. Nem egy, sok. Kis gépfegyverállások, arérbombamentes fedezékek, a „dinamit-erős” osztag, (ezek az asturiai bányászok), tankölő bombáival, oldalt a 14. és 15. számú baszk köztársasági ezred három zászlóalja, a kis erdőben pedig egy tank-csoport húzódnak meg. Hátul, egészen hátul a tábori tüzérség. Tábori tüzérség, mert nehéz tüzérsége, tarackállománya a baszk hadseregnek nincsen.

„Csak az asszonyokat és gyermekeket vigyék el”

Már harmadik hónapja fuldoklik a köztársasági Spanyolország a nemzetközi ellenkezés acélgyűrűjében. És míg a felkelők tengeren, levegőn keresztül, főleg azonban Portugálián át egyre kapják az erősítést, addig Euzkacah, a másfélmillió mélyen vallásos baszk nép katolikus köztársasága tengeri úton egyetlen pushtagolyót sem kaphat a szárazföldön tőle elvágott központi kormánytól. Napi százötven gram kenyér jut a frontmögötti lakosság számára, a gyermekeknek pedig fejenként fél literes doboz kondenzált tej — egy hétre. A hatszáz ezer lakosú Bilbaoban hatvanezer gyermek szenved, akiket szépen, lassan átszállítanak francia, angol és belga területre. Egy hajó legfeljebb ötszáz ezer gyermeket vihet, tehát hónapokba telhet a kiürítés. Franco addig naponta háromszor bombáztatja a védtelen városokat, gépfegyverezteteti az asszonyokat és gyermekeket.

A lövészárkokban a baszk milicisták, mellükön Mária-érem, kétségbeesetten mondják:

— Mondd meg, hogy mi tartjuk a frontot, de a gyerekeket szállítsátok el.

Vittoria püspöke, akinek a felkelő csapatok bevonulásakor menekülnie kellett, pástorlevélben könyörög:

— Könyörgöm, szállítsátok el az asszonyokat és a gyermekeket a városokból.

„A baszkföldi halálzóna”

A romhalmazzá bombázott Guernicából, a baszkok szent városából, katolikus főpapokból álló küldöttség indult utnak az örök városba, hogy a szentek elé tárja leghebbe finnak szenvedéseit. Mola egy hónappal ezelőtt beigérte, hogy elfoglalja Bilbaot. Szavát nem tartotta be. Mola két héttel ezelőtt beigérte, hogy Euzkadit leberetválja a térférről. Szavának igyekszik helyt is állni.

A mező, a tavaszváró mező a halálzóna nyugati hajlásában van. A halálzóna Bilbaonál kezdődik és Durangon, Guernicán, Bohiaron, Eibarón, Elquetán, Munguian, Larraurin, Mauraurin, Larrabatuan, Plenzian és Amiarrobbian húzódnak keresztül. Ezek még két héttel ezelőtt virágzó baszk városkák voltak, ligetek és bevetett termőföldek között, egyetlen puska, egyetlen katonán kívül, ahol sokan voltak az asszonyok és a gyermekek.

Ma rendezek a városok füstölgő romok és a romok között cafattá lótték az asszo-

nyokat és a gyermeket. Ma félőruilt asszonyok szedik össze gyermekeik testét, ami még belőlük a repülőátadás után megmaradt. Láttam egy kacagva táncoló asszonyt, kezében apró karral. A kis kezecske görcsösen szorongatott egy játék-babát. Láttam papot, amint csuhában járta az uccákat és általános abszolutiót osztott az uttesten haldoklóknak. Láttam az anyát, aki a lánya testéhez tartozó fejét kereste és láttam gyermeket, aki halott anyja testét rángatta. Szent Ignác lobogó lánggal égő székesegyháza tövében.

Láttam zilált haju asszonyokat házak előtt ácsorogni. A házak falát a Westfalische Sprengstoff Werke RRP jelzésű gránátai tépték le. Láttam egy karosszékét a negyedik emelet tűzfaláról lelogni. Hová lett az, aki ebben a karosszékben ült? Láttam termékeny mezők vetését égni az éjszakában. Láttam Yunkers II. In. 86. és Dornier I. Do. 17. típusu bombavetők légi torpedói alatt rombadolni a világgal katolikuságának egyik legszentebb helyét, a karmeliták Amorre Bietai 35i kolostoriskoláját.

Beszélgetés a lövészárkok hőseivel

Két óra van. Az árkokban szunnyad a legénység.

Egy fiatal milicista beszél:

— Apám szülőfalum bírja volt. Mikor kitört a háború, kitűzte a templomra a baszk köztársasági zászlót. A köztársaság soroztatott és felszólította a falu legényeit, becsülettel tegyenek eleget kötelességüknek az állammal szemben. Mikor a falut az ellenség elfoglalta, a gróf tisztartója feljelentette apámat. Az ellenséges parancsnok felkötötte apámat az első fára, testvéreimet, közöttük 14 éves hugomat átadta a marokkóiaknak...

Egy tankkezelő szeretettel simogatja gépeit.

— Azelőtt azt hittem, hogy a világon a legbonyolultabb gép a vaseke. Most már negyedik hónapja vezetem a tankot. Sebezhetetlen acélból készült. Csak úgy roppog rajta a golyó. Ha vége a háborúnak, iskolába akarok járni. Gépeket akarok építeni. Itt tanultam meg olvasni, írni a frontiskolában.

Antiszemita tanítók Felsőbányán

Az iskola egész tanítói kara zuzistákból áll. A tanfelügyelő úgy látszik, meg van elégedve

Baia-Mare-Nagybánya, május 27. (Az Uj Kelet tud.) A bányavidék ősi kisvárosában, Baia-Sprie-Felsőbányán egyik hangos botrány a másikat követi. Különös okai vannak a botránynak. A városka iskoláiba az ujkor szelleme költözött be és a tanítók ütök-verik a zsidó diákokat. Alexandrescu Dumitrunak hívják a rossz szellemet, aki már évekkal ezelőtt megmérgezte az antiszemitizmus levegőjével a kis várost, ahol néhány zsidó család él. Dumitrescu — antiszemita szellemet vitt az iskolába. A katedrálról tanította a zsidógyűlöletet, amit a zsidó diákok háttérbeszorításával ültetett át gyakorlatba. Utána még három tanítót neveztek ki a községben: Alboiu Gheorghet feleségével és Biga Alexandrut. Mindhárom a nemzeti keresztény párt tagjai. Természetesen ehhez a párthoz tartozik Alexandrescu is.

A lakosság kérésére látogatott el munkatársunk Baia-Sprie-Felsőbányára, ahol főleg románok között szerezte be értesüléseit a kisvárosban dúló állapotokról. Éppen ezért informátorunk nevének közlésé-

az ugorkasalátá "SPHINX" ételolajjal elkészítve a legjobb.

SPHINX

EZ A MÁRKA BIZTOSÍTEKA A MINDENKORI ELSŐRENDŰ MINŐSÉGNEK

A zászlóalj rádióját beállítják. Recseg-roppog, majd tánczene hömpölyög a nagszóróból. Tangó száll a tavasi mezők fölött, amelyen a halál arat. Francia állomás leadása. Azután hírek következnek. Mrs. Duchan Merriman, Mrs. Simpson nagynéje Hawreba érkezett. Valahol messze, Európában jóllakott emberek visszafajított lélegzettel hallgatják ezt a „meglepő” hírt. De addig a Biscaya mentén másfélmillió ember, egy nép verzik a szabadságért... De Európa leadój fontosnak tartják Mrs. Merrimant. Európa lelkiismerete....

Géprajok a front mögött

Középen idősebb, hallgatag emberek árka húzódnak. Itt az asturiai bányászok zászlóalja építette ki állásait. Kézigránáttal és dinamitpatronnal közelítik meg tíz lépésre az ellenség páncéltankjait. Nem nevetnek. 1934-ben Leroux „liberális” kormány hétézer bányászt végeztetett ki. Most fizetnek az oviedói vérfürdőért. Fiat és Krupp tankjai fizetnek.

A mély kék ég alatt messze a láthatár alján apró fehér pont tűnik fel. Több

pont. Növekszenek. Az emberek az árkok mélyére húzódnak, a léghárító gépek idegesen keresi a célpontot: repülők közelednek.

Percek alatt a fejünk felett vannak. Pontos hadrendben 24 német gép. 14 bombavető és 10 vadászgép. Az egyes rajok között mintegy tíz méteres köz.

A motorok a fejünk felett kattognak. Leirhatatlan érzés! Fejünket behuzzuk a fedezékbe.

De a gépek elhúzódnak, egyetlen bomba, egyetlen lövés nélkül, a front mögé. Estére a rádió már bemondja: Német repülőraj hetszáz bombát vetett Munguia védtelen városra. Utána a menekülő lakosságot gépfegyverrel tizedelte. A halottak és sebesültek száma ismeretlen. A város egyetlen romhalmaz. Templomai és középületei lángokban állanak.

A német gépeknek semmi közük a front hoz. Ők a front mögött aratnak.

Mire éjfélkor Bilbaoba értünk, temettek. A németek belégépfegyvereztek a központi sítóde előtt kenyérré várakozó asszonyokba.

Cseresznyés Sándor

is megváltották jegyeiket. A művészcsapat összesen két tagból állt és „művészi” munkájuk abban merült ki, hogy a zsidók ellen tartottak előadást. A zsidók természetesen elhagyták a termet és a pénztárnál jegyeiket követelték. Alexandrescu és társai erre rátámadtak a zsidókra és kikérgették őket anélkül, hogy jegyeiket visszafizették volna.

Néhány nap múlva Biga Alexandru megrohanta a kávéházban ülő zsidókat és nyomdafestéket nem tűrő szavakkal sértegette őket. Dühkirohanását azzal fejezte be, hogy másnap majd ki fogja verni az iskolából a zsidógyerekeket...

Mindkét esetben bünvádi feljelentést tettek a zsidók a tanító ellen. Értesüléseink szerint az ügyészség a tanfelügyelőt is értesítette az esetről innen azonban még senki sem szállt ki, hogy az ügyet kivizsgálja.

— Radu Irimescu látogatása két francia repülőgépgyárban. Párizsból jelentik: Radu Irimescu légügyi és tengerészeti miniszter tegnap megtekintette az avordé és bourges repülőgépgyárakat, ahol a francia légügyi minisztérium képviselői igen meleg fogadtásban részesítették. Irimescu végignézte több új típusú francia bombavető repülőgépet bemutatóját, majd este visszatért Le Bourgetba.

Lengyelország igényt tart a palesztinai mandátumra?

Egy lengyel publicista feltűnéskeltő cikke a lengyelországi zsidókérdésről és Palesztina fejlődési lehetőségeiről. Ben Zvi ünneplése Londonban

Beilin, május 27. A Berliner Tageblatt figyelemre méltó cikket közöl Vladiszlav Studnitzki, az ismert lengyel publicista tollából „A zsidók Lengyelországban” címmel. A lengyel közíró kifejti, hogy a lengyelországi zsidók elszegényedése társadalmi és politikai veszedelmet jelent a lengyel államra nézve és Lengyelországnak hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a palesztinai zsidó országépítés és a zsidó territórialista mozgalmak célkitűzései megvalósuljanak.

A vándorlási kérdéssről szólva azon véleménynek ad kifejezést a cikkíró, hogy ha találnának megfelelő telepítési területeket, hatalmas méreteket öltene a zsidók kivándorlása.

Ha Palesztinát olyan sűrűn telepítenék be, mint amilyen sűrűn lakott ország Belgium, ugy hatmillió 600 ezer lelket tudna befogadni.

Belgiumnak van községe és bizonyos mennyiségű vasérc, de nem rendelkezik olyan elektromosítási lehetőségekkel, mint Palesztina, vizei folyókat. A Holt tenger árnyattartalma természetes alapot nyújt Palesztinában egy nagy vegyipar számára, amely a Belgiumnál is jelentősebb volna. Ily módon az északi Belgium lehetne Palesztina.

Palesztina-mandátumot akarnak a lengyelek

Studnitzki ezután kifejti, hogy a palesztinai zsidó telepítés lényegesen emelte az ország gazdasági színvonalát és pusztákat varázsolt kertekké. A zsidó telepítés nemcsak a zsidók, hanem Lengyelország zsidótlansága számára is életkérdést jelent. A lengyel állam nemcsak a palesztinai zsidó követeléseket támogatja, hanem

mandátumot is kellene követelnie a maga számára Palesztina fölött.

Palesztina stratégiai helyezte elsőrendű fontossággal bír Nagy-Britannia számára. Lengyelország azonban nem volna veszedelmes az angol érdekekre nézve. Biztosítékot nyújtana Angliának Palesztina vasutvonala miatt és kikötőit. A hadköteles zsidókból megfelelő palesztinai haderőt lehetne teremteni a zsidók védelmére.

Ahhoz, hogy a zsidók Dél-Amerikába vándorolhassanak — írja Studnitzki — alapos telepítési előkészületekre volna szükség. A kivándorlás megfelelő megszervezése és az összes számbajelölhető területek és lehetőségek kihasználása mellett a lengyelországi évi zsidó kivándorlást, amely ma 30 ezer lélekre rug, 100 ezerre lehetne emelni. Százezer főnyi évi kivándorlást kvóta három évtized alatt likvidálna a zsidó elemet Lengyelországban.

Brodetsky és Ben Cvi beszéldei Londonban

London, május 27. Az Anglo Palestine Klub Mrs. Blanche E. Dugdale, lord Balfour unokahugának elnökségével fogadóestét rendezett Jichak Ben Zvi, a Vaad Leumi, a palesztinai zsidó nemezi tanács elnökének tiszteletére, aki a palesztinai zsidóság képviselőjeként vett részt a londoni koronázáson, a királyi udvar meghívott vendégeként. Brodetsky professzor beszédében méltatta ennek a hivatalos meghívásnak a jelentőségét, majd sajnálatát fejezte ki afelől, hogy az angol és a zsidó népnek a koronázáson történt találkozása egybeesik olyan intézkedéssel, amely súlyosan sérelmezi a palesztinai zsidó jogokat. A certifikátok számának megrövidítésére célzott Brodetsky és rámutatott arra, hogy a közeli hónapok eseményei súlyos próbára fogják tenni a zsidó népet és a cionista mozgalom erejét és bátorságát.

Mrs. Dugdale ugyancsak rámutatott arra, hogy gondterhes napok várnak a zsidó országépítésre és különösen fontos ezekben a na-

pokban a világ zsidóságának és Palesztina zsidóságának erőteljes összefogása.

Ben Zvi válaszában hangsúlyozta, hogy a zsidó nép létkérdésének egyetlen megoldása Palesztina kapuinak megnyitása és a zsidóország felépítésének biztosítása. A palesztinai zsidó jisiv nemcsak önmagáért felelős, sokkal fontosabb számára a bevándorlás biztosítása azon zsidó tömegek számára, ame-

lyek még nincsenek Palesztinában és amelyeknek megváltásáért adták a Balfour-deklarációt és vette át Anglia a mandátumot. Ezekért a zsidó tömegekért visel el minden szenvedést és megpróbáltatást a zsidó jisiv.

Ha csak a palesztinai zsidók ügyéről volna szó, könnyű volna a megegyezés. A jisiv azonban csak azok előbőrének tekintti magát, akik később fognak jönni az országba. Ezekért harsol a palesztinai zsidóság.

A jisiv ugyanazzal az odaadással és lelkesedéssel, amellyel épít és dolgozik, fogja megvédeni pozícióját is minden esetleges támadással szemben. Minden palesztinai zsidó ifjúnak és leánynak az a forró óhaja, hogy önmaga védje meg a zsidó pozíciókat és ezt nyíltan tegye, nem titokban.

Váltsa ki jeqvét!

a június 2-án és 3-án tartandó

„MENAKA“

balettegyüttes estélyére. Jegyek az Operánál délután 3-tól 10-ig és a főtéri kiszokban.

KÖZGAZDASÁG

Németországból vásárolja a román állam a mezőgazdaság gépesítésére szánt traktorokat

A kormány erőteljes akciót indított a román mezőgazdaság fejlesztése érdekében és elhatározta, hogy a földművelés gépesítése végett mintegy száz agitációs állomást állít fel az ország különböző helyein. Ugyanekkor a minisztertanács felhatalmazta a földművelésügyi kormányt arra, hogy 100 millió lejt fordítson a gépesítési program megkezdésére és egyben szabadkézből, árlejtés nélkül vásároljon 400 traktort, amelyet a földművesek rendelkezésére bocsásson.

A földművelésügyi minisztérium össze is hívta az érdekelt cégeket, amelyek természetesen nagyjából német mezőgazdasági gépgyárak képviselői. A minisztérium felhívására a bucaresti érdekelt vállalatok átlagosan 160 ezer lejes áron kínálták fel megvételre a traktorok darabját. Szállítását azonban csak júliusra ígérték, a kormány ezzel szemben ahhoz ragaszkodott, hogy a gépeket már június első felében leszállítsák.

A minisztérium most azzal a megoldással kísérletezett, hogy a megrendelést nem egy cégnél, hanem több vállalatnál adja

fel, amelyek tehát csak részszállítást kapva, sokkal hamarabb átadhatják a megrendelt gépeket, mintha egy cégnek kellene a 400 darab traktorról gondoskodnia. Azonban a kormánynak ez a törekvése is meggyűlölt, mivel az ajánlattevő cégek időközben felemelték az előző árakat. Egyedül csak a hannoveri „Hanomag” tartotta fenn továbbra is a 160 ezer lejes egységárát, azonban csak július végére vállalta a szállítást teljesítését. Minden valószínűség szerint azonban a német ipar kapja meg ezt a megrendelést is ezáltal még fokozottabb szerepet fog játszani a román mezőgazdasági gépiport terén, mint eddig.

Jellemző, hogy az amerikai mezőgazdasági gépgyárak árajánlatai sokkal kedvezőbbek voltak, mint a németekéi, azonban az Egyesült Államok alig importálnak Romániából számottevőbb értékben és így a Banca Nationala nem tudja vállalni az amerikai exportőrök ama követelését, hogy a traktorok árát dollárban fizessük meg.

Terménytőzsde

A bucaresti terménytőzsdén május 25-én a következő árak mellett történtek eladások: buza 75 kgr.-os 15% idegen anyaggal 520 lej ab vagon Bucuresti. Buza 74-75 kgr.-os 18% idegen testtel 515 lej ab vagon Bucuresti-Est. Rozs 67 kgr.-os 13% idegen testtel 510 lej bordo jud. Durostor. Tengeri 3%-os 310 lej bordo Corabia. Tengeri 3% idegen anyaggal 307.50 lej ab vagon Silistra. Takarmányborsó 280 lej ab vagon Ciocanesti.

A brailai tőzsdén május 26-án a következő árak mellett jöttek létre ügyletek: buza 78 kgr.-os 7 százalékos idegen anyaggal 51.000 lej linie doc. Korcsstengeri 31.250 lej ex-slep. Korcsstengeri 29.750 lej loco raktár. Sárgea mustár 48.000 lej városi vasuti állomás. Tengeri 30.000 lej vag. linie doc. Buza 78 kgr.-os

3 százalékos idegen testtel 51.750 lej vag. linie doc.

A constantai tőzsdén május 26-án a következő árakat jegyezték: Azonnali szállításra: tengeri 31.250-31.500 lej, árpa 53 kgr.-os 37.000 lej, 59-60 kgr.-os 38.000 lej. Rozs 68-69 kgr.-os 50.000 lej. Határidőüzletek: Árpa 53-59 kgr.-os 38.000 lej, Ujárpa 31.000 lej, vadrepe 43.000 lej, tavaszi reepe 53.000 lej, takarmányborsó 34.000 lej, erdélyi bab 70.000 lej, Ialomitai bab 64.000 lej, Bazargici bb 70.000 lej, buza 78 kgr. 3 százalékos idegen anyaggal 54.000 lej, rozs 50.000 lej, ótengeri 31.250 lej, uttengeri 17 fok nedvességgel 29.500 lej, zab 27.000 lej, len 88.000 lej. Fenti árak június-júliusi szállítást mellett értendők ab linie siloz.

Szabályozták a külföldre utazók által kivihető devizák összegét

A kontingentálási igazgatóság mellett külön bizottság működik, melynek feladatát a magánosok részére külföldre való utazások céljára folyósítandó devizák engedélyezése képezi. Ez a bizottság a következő devizák kivitelét, illetve kiszolgáltatását engedélyezi: Franciaországba történő utazásoknál, a világtúrák meglátogatása céljaira 2000 francia frankot engedélyeznek személyenként. Egészségügyi célokból való kiutazásoknál 4000 frankot, mely esetben az engedélyezés iránti kéréshez orvosi bizonyítvány csatolandó.

Ausztriába való kiutazásnál 300 schilling,

Jól megborotválkozva

jókedvű!

egészségügyi utazásnál 1000 schilling vihető ki devizában.

Csehszlovákiába való kiutazásnál az értékhatárt 4000 csehszlovák koronában állapították meg. A kéréshez csatolni kell egy igazolványt annak bizonyítására, hogy a kérelmező román állampolgár.

Olaszországba való kiutazásnál turisztikai célokra 2000 lírát, egészségügyi célokra 4000 lírát engedélyeznek.

Kitűnő bazatermes és szüret igérkezik

A földművelésügyi minisztériumhoz befutott jelentések szerint jégverések csak helyenként fordultak elő és így az okozott kár országos viszonylatban jelentéktelen. Ardeal területén, ahol a szárazság aggodalomra adott okot, megkezdődtek az esőzések és ennek következtében az általános vetésállapot itt is javult. A kaszálók Ardeal területén sokat szenvedtek a szárazságtól és csak közepes hozamot ígérnek.

Ha a rozsda fel nem lép, akkor az egész országban igen kedvező buzatermesre van kilátás és a minisztérium bízik abban, hogy a buzaaratás eredménye el fogja érni az 1931 évi rekordtermés hozamát.

A szőlők, amennyire ma már meg lehet ítélni, szintén igen kedvező szüretre engednek következtetni.

Kassák: Ajándék

az asszonyoknak. Bibliofil kiállítású remek veresket 99 lej LEPAQE-nál Cluj.

Megjelent

A második bővebb tartalommal, Manelusen melléklettel

„BNÉ ASER“

„בני אשר“

Zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve Sulchan Aruch kivonata magyar fordításban minden zsidó háznál nélkülözhetetlen. 30 lej bélyeg beküldése ellenében portómentesen kapható Rosenzweig Anton könyvkereskedésben CLUJ. Tekintélyes ortodox és neolog rabbik elismeréssel nyilatkoznak a könyvről

A Keren Kajemet a zsidó nép életének sorsdöntő órájában lát hozzá Erec Jiszrá-él egy új, fontos területének a megváltásához és kolonizálásához.

Minden zsidónak kötelessége segítséget nyújtani e nagy nemzeti terv megvalósításához.

Adományozatok Emek Hule földjének megváltására.

VI-ik Goldmark szimfónikus koncert

június 9-én

Dirigens: FISCHER VILMOS

Mi történik a vörös hadseregben?

A Times érdekes cikke Tuchacsevszki mellőzésének okairól és körülményeiről

London, május 27. A Times rigai levelezője részletes cikkben foglalkozik az orosz hadsereg helyzetével, a most bekövetkezett változás után. Sztalinnak az a taktikája, hogy az ő és a kommunista párt ellenőrzése alá helyezze a vörös hadsereget. Három évvel ezelőtt az ellenőrzést jelentős mértékben enyhítették. Jagoda kegyvesztettsége és a GPU jogainak csorbítása általános elégtételt keltett a hadsereg körében, mert ez egy kétszáz ezer főnyi külön hadsereg megfélemlését jelenti. A kommunista párt számára azonban nagy látszik nem kellemes a hadseregben megnyilatkozó függetlenségi szándék és ezért szükségesnek tartják a kommunista párt kontroll jogát kiszélesíteni. Május 11-én hozták nyilvánosságra az erre vonatkozó kormányrendeletet. Szovjet-Oroszország 13 katonai körzetében katonai tanácsokat szerveznek, és az összes katonai intézmények mellé katonai népbiztosokat neveznek ki. Tuchacsevszki mellőzése volt az első lépés a program megvalósítása felé.

A politikai befolyás csökkenése

Tuchacsevszki rendkívül súlyos személyiség volt orosz katonai körökben. Különösen a hitlerizmus óta Tuchacsevszki sokat dolgozott a vörös hadsereg fejlesztésén. Az ő nevéhez fűződik a tisztikar minztaszeri kiképzése, a fegyelem megteremtése és a katonai rangok visszaállítása. Az ő tevékenységével kezdődött el a hadsereg politikai megbízottjai befolyásának csökkenése. A politikai biztos csak egyszerű asszisztenssé degradálódott, annál inkább, minél jobban szaporodott a kitűnően képezett kommunista katonatisztek száma. Azelőtt gyakran megtörténhetett, hogy a kommunista sajtó kritizálta a katonatiszteket, de a politikai megbízottakat nem merte érinteni. Az utolsó három-négy évben ez a helyzet teljesen megváltozott. Még a fegyelmi büntetésekről szóló hírek sem jelenhettek meg a lapokban, hogy megóvják a katonatisztek tekintélyét.

Trockijisták a hadseregben

1935-ig még fennállott a „forradalmi katonai tanács”, amely a hadügyi népbiztosság mellett működött. Hasonló szerv működött az összes katonai körzetekben. 1935-ben ezeket megszüntették. De csökkenett a hadseregben a GPU hatása is, amikor a titkosrendőrséget a belügyi népbiztosságnak rendelték alá. 1936-ban a hadsereg tekintélye óriási módon növekedett a szovjetállamban. Hivatalos szám szerint a hadsereg létszáma egymillió 300 ezer volt, sok ezer repülőgéppel és tankkal. A hadsereg növekvő tekintélyére az első csapat Jagoda mérte, aki 1936 nyarán leteremtette Schmidt tábornokot a kiewi tank hadtest parancsnokát és még néhány magasrangú tisztet.

A leteremtett trockijizmussal váltak. Ugyancsak leteremtették Kalpesz, Putna és Rakitin tábornokokat és a magasrangú tiszték közül még néhányat. Tuchacsevszki kegyvesztettsége is ehhez a listához sorakozik.

Tuchacsevszki karrierje

Tuchacsevszki az összes szovjet-marsalok között a legfiatalabb. Negyvennégy éves. A császári gárda tisztje volt. 1920-ban vezette a Lengyelország elleni hadjá-

ratot és néhány ragyogó sikert ért el, de nem kevésbé az ő hibájának tudták be, hogy közvetlenül Varsó előtt, amikor a főváros bukása már kétségtelennek látszott a szovjet hadsereg felborult.

Néhány évig visszavonultan élt. 1925-27-ben pedig már felmerült az a vád, hogy a párt trockijista szárnyával szimpatizál. 1930-ban Tuchacsevszki újra vezető szerepet kapott, ő lett a hadsereg újjászervezésének irányító szelleme, az új törvény alapján szerelték fel a hadsereget Európa legnagyobb repülő és tank állományával.

Most a Volga völgyébe került, ahonnan tizenkilenc évvel ezelőtt elindult. A jelenleg parancsnoksága alatt álló körzethez tartozik szüleinek birtoka is, amelyet a bojevisták koboztak el közvetlenül azelőtt, hogy Tuchacsevszki a vörös hadseregbe szolgálatra jelentkezett. Még egy héttel elhelyezése előtt fogadta a fiatal tisztiek küldöttségét május elsején. Május 9-én a vörös hadsereg tisztjei számára rendezett olimpiai játékok díszelnöke volt. Ugyanakkor cikke is jelent meg a hadsereg új megszervezéséről. A cikkben nem is említette a politikai tényezőt a hadsereg életében. Nagyon valószínűtlen, hogy ez csak véletlen volt és politikai körökben azt hiszik, ez a cikk is hozzájárult gyors menesztéséhez.

A szovjetsajtó hamar alkalmazkodik a

ÉRDEK VONZALOM SZERELEM

ez a siker fokozata a másik nemnél. Senki sem értékeli a hanyagságot és a tisztátalanságot. Mindenki megcsodálja a frissességet és a jólapoltságot. A szíveket az hódítja, aki szép, ragyogó tehér fogakka! tud megnyerően mosolyogni. „Szép tehér fogat?” — tehát: reggel és este Chlorodont! Meglátja, milyen csodás a hatása.

Chlorodont

Fogpaszta

körülményekhez. A tisztiket újra erősen bírálják „politikai közömbösségük” miatt, a népbiztosokat pedig felszólítják, hogy élesszék újra a hadsereg kommunista szellemét. A politikai közömbösség bűnét most Tuchacsevszki marsallra hárítják, aki a tisztekben és a katonákban a „hazaszeretet, kezdeményezés és bátorság” érzését akarta nevelni, de elhanyagolta programjában a „kommunizmust, marxizmust, leninizmust és sztalinizmust.”

A miniszteri vizsgálóbizottság megkezdte a munkát. A bizottság kihallgatta Kovartovszki hitközségi elnököt, Sarnakker dr-t, a Zsidókörház igazgató-főorvosát, valamint Vatik tanácsost.

A bizottság különösen az eseményeket ki-robbantató közvetlen okok iránt érdeklődött s információkat szerzett be a rendőrség magartartására vonatkozólag is.

A zsidóság képviselői hangsúlyozták, hogy a pogrom ki-robbanásáig a bresztlitovszki zsidó és nemzsidó lakosság között a legbékésebb megértés és barátság uralkodott. Egyetlen zavaró momentum a „Slovo” című antiszemita napilap heccmunkája volt, amely nap-nap után a legszemérmesebb hazugságokkal uszított a zsidóság ellen és mindent elkövetett annak érdekében, hogy a békés atmoszférát megmérgezze.

Jellemző epizódoként említik meg, hogy a kihallgatások során a miniszteri vizsgálóbizottság elnöke a következő kijelentést tette:

— Mi Varsóban nem is gondoltuk, hogy ilyen hatalmas arányokat öltöttek a bresztlitovszki pusztítások.

Egy öngyilkosság

A bresztlitovszki pogrom veszteséglistája időközben újabb és újabb áldozatokkal bővül. Hétfő délen bresztlitovszkából a varsói körházba szállították Baruch Silberg mechanikust, aki az elszennvedett ütések következtében agyarázkódást szenvedett. Állapota reménytelen.

A városban óriási részvétet keltett az 50 éves Sara Reinmann öngyilkossága. Sara Reinmann, aki egy bresztlitovszki előkelő családnak a sarja, az események hatása alatt idegileg teljesen összeperoppant és hétfő hajnalban a városi tóba vetette magát. Mire tettét észrevették, már halott volt.

50 ezer dollár amerikai gyorssegély

A bresztlitovszki segélyszömbizottság munkája az utóbbi napokban újabb fordulatot vett. Vasárnap Varsóba érkeztek a Joint európai igazgatói, dr Bernhard Kahn és David Schweitzer. A Joint igazgatói táviratilag érintkezésbe léptek az amerikai vezetőkörökkel és kérték a newyorki Joint központját, hogy azonnali gyorssegélyt utaljon ki a bresztlitovszki károsultak számára. A Joint igazgatók távirati intervenciójára a newyorki központ 50 ezer dollárt utalt ki, azzal a megjegyzéssel, hogy újabb összeget irányítanak elő konstrukтив munkálatok előmozdítására.

— Az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek kezelésénél a régebbi természetes „Ferenc József” keserűviz — korán reggel egy pohárral bevéve — a tápcsatornát alaposan kitisztítja, a további bélműködést elősegíti, a gyomormérszést megjavítja és fokozott anyagcserét eredményez. Az orvosok ajánlják.

TURISZTIKA

A Haggibbor turista szakosztálya vasárnap, folyó hó 30-án a következő kirándulást rendezti: Geológkirándulás Cluj-Kolozsvár környékére Leányvár—Tóthfalu EKE forrás utirányul. Indulás reggel fél 8 órakor a klubház elől Str. Memorandului 13. történik. Vendégeket szívesen lát a vezetőség. A Haggibbor Hanoar felkéri tagjait, hogy a turán minél nagyobb számban vegyenek részt.

Lemondott Ramsay Macdonald

LONDON, május 27. Ramsay Macdonald, a Baldwin-kormány lordkancellárja, ma megjelent VI. György királynál, akinek benyújtotta lemondását. Ramsay Macdonald, az első két munkáspárti kormány miniszterelnöke volt, akit annakidején a nemrég elhunyt lord Snowdennel együtt kizártak a munkáspártból, mert mindketten beléptek a nemzeti egység kormányába. Macdonald az első nemzeti egység kormányának is miniszterelnöke volt, majd a Baldwin-kormányban a lordkancellári tiszteletet kapta. Jelelegi lemondása után valószínűleg végleg visszavonul a politikai életből, amit az is valószínűvé tesz, hogy Macdonald, pályafutása óta csaknem minden népszerűségét elvesztette és a legutóbbi választásokon régi kerületében nem kapott mandátumot.

Macdonald lemondása, úgy látszik, pár nappal megelőzte Baldwin lemondását, akinek lemondására valószínűleg ma, vagy holnap kerül sor.

Román Opera!

Az Opera sikeres turnéjáról visszatérve, vasárnapi kezdettel június 8-ig szezonzáró bucsuelőadásokat tart.

V. 30. vasárnap este: Cigánybáró!

Az amerikai zsidóság segítségére siet a lengyelországi pogrom- áldozatoknak

Miniszteri vizsgálóbizottság Bresztben

Cluj-Kolozsvár, május 27. A lengyelországi zsidóság még mindig nem tért napirendre a bresztlitovszki események felett. Mert a helyszínrre kiküldött miniszteri vizsgálóbizottság még jóformán hozzá sem fogott a munkához, s az ország különböző részeiből máris újabb kilengésekről érkeznek hírek.

Tíz nappal a bresztlitovszki pusztítás után vasárnap, május 23-án éjjel egy 150-200 főből álló csoport támadta meg a galíciai Stry nevű városka zsidóit. A csoport bejárta a város utcáit, bevették az összes zsidó házak ablakait és néhány zsidó járőrelőt súlyosan inzultáltak.

Pogrom és bojkott

A lengyelországi huligánok ugylátszik csak egy megadandó jelre vártak, mert a bresztlitovszki események kisebb-nagyobb mértékben megismétlődnek és a pogromok orkánja végigzug az egész ország területén.

A krakkói kerülethez tartozó Lencsnó nevű

városkában fényes nappal megtámadták a zsidó kereskedőket, kiverték őket üzleteikből és bezúzták a kirakatokat. Abraham Biedermann, Ber Goldberg és Jakob Friedmann nevű kereskedőket súlyos sérülésekkel a megyei kórházba szállították.

Sedletzen néhány nap óta az antiszemita csoportok „örseget” állítottak a zsidó üzletek elé. Közben „felvilágosítják” a vevőt arról, hogy milyen súlyos bünt követ el akkor, amidőn zsidó üzlet küszöbét lépi át.

Bidgotsban erős bojkottakciót vezetnek le. Itt is örséget állítottak a zsidó üzletek elé és meggátolják a vevőket abban, hogy bejuthassanak az üzletekbe.

A vizsgálóbizottság

Bresztlitovszkban egyébként hétfőn reggel már kinyitották a zsidó üzleteket. Egyes üzletekben és házakban már hozzáfogtak az ablakok kijávitásához és beüvegezéséhez. Egyelőre még nincs elég üveg...

Preservatív a legmegbízhatóbb óvszer. Többször kitüntetve aranyéremmel. Legújabbban az 1959701 számú amerikai Patentet nyerte.

KOZVA

ling vihető

nál az ér-
ában állapi-
ni kell egy
hogy a ké-

turisztikai
előokra 4000

szüret

ához befu-
k csak he-
okozott kár
elen. Ardeal
aggodalomra
zések és en-
vetésállapot
területén so-
s csak köze-

kor az egész
termésre van
abban, hogy
érni az 1931

er meg lehet
üretre enged-

ü
ndék

u remek ver-
ál Cluj.

alornal,
tel

R

szabályok
kivonata
den zsidó
lej bé-
portómen-
g Anton
LUJ.
og rabbi
könyvről

nép életének
á Erec Jiszrá-
a megváltá-

ége segítséget
er megvalósi-

lule földjének

SPORT

A bajnokság lefutása után a B) liga csoportok felé fordul a sportközvélemény érdeklődése

Vasárnap eldőlt a bajnokság sorsa mindkét B) csoportban

Cluj-Kolozsvár, május 27. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság A) csoportjában a helyzet immár kibontakozási fázisához érkezett. A bajnokság kérdése eddigi: a Venus bajnok. A kiesési zónában is egyre tisztul a helyzet. Egyelőre az végleges, hogy az Unirea Tricolor kiesik. A második kieső az utolsó bajnoki forduló után válik ismeretessé. Valószínűleg a Crisana lesz.

Az érdeklődés ezek után már teljesen a B) liga felé fordul, ahol az utolsó mérkőzéseken dől ugyancsak el, hogy mely csapatok jutnak be a kiesők helyett az A) csoportba. A nyugati csoport bajnokságára, mint közöltük, a Phoenix az esélyes. A keleti csoportban az ACFR a bajnokjelölt, esélyes azonban a cernaui Dragos Voda is. Az esélytől azonban a mérkőzések eredményéig nagy az út. A esélyesek minden energiát, tudást bele kell adjanak, hogy esélyeiket realitássá váltsák fel. A Nemzeti Bajnokság B) csoportjainak vasárnapi teljes programja a következő:

Nyugati csoport

Petrosani-Petrozsényban Jiul—Rovine Gri-
vița, vezető Tanasescu.
Simerța-Piskin CFR—Vulturii, Macean
(Arad).
Oradea-Nagyváradon Staruinja—Olimpia,
Ceureanu.
Craiovan Craiu Iovan—Victoria, Freud (Te-
mesvár).
Timisoara-Temesváron CAMT—Muresul,
Tunea (Karánsebes).
Alba-Iulia-Gyulafehérváron Unirea M. V.—
Soimii, dr Boldur (Kolozsvár).

Keleti csoport

Bucurestiben Makkabi—ACFR, Chiciu (Te-
mesvár).
Brailában DUIG—Dragos Voda, Mielu Pet-
rescu.
Ploestiben Tricolor CFPV—Sportul Studen-
tesc, Picky Kroner.
Iasiiban Textila M. W.—Franco Romana,
Ehrlich (Cernaui).
Galatin DVA—Sporting, Jean Petrescu.
Brasov-Brasóban IAR—Victoria, Sebasan
(Piski).

Szombat délután 5 órakor:

Telefon Club—Universitatea

Cluj-Kolozsvár, május 27. A bucaresti Te-
lefon Club labdarugócsapatának bemutatko-
zását itteni sportkörökben érdeklődéssel vár-
ják. A csapatban szerepel néhány ismert név,
mint Ionescu-Crum a román távolugró-rekor-
der, Szika a CAO volt csatára és még több
jó erő. Összeállításuk különben a következő:
Niculescu I, Ionescu-Crum—Negrescu, Con-
stantinescu—Pop—Dumitrescu, Schulder—
Deju—Szika—Petrovici—Niculescu II.
Az Universitatea csak a mai edzés után
állítja össze csapatát, amelyben új erőket fo-
gnak kipróbálni. A fővárosi csapat a ma esti
gyorsan érkezik városunkba Parsons vezér-
igazgató és Ivanovici sportigazgató vezetésé-
vel. Az állomás a helyi telefontársaság
igazgatósága zenés fogadtatást készít elő
számukra.

A mérkőzés szombaton délután pontosan 5
órákor kezdődik. Játékvezető minden valószí-
nőség szerint dr Ciurel Ilie lesz.

A Nemzeti Bajnokság A) csoportjában a
Gloria—Crisana aradi mérkőzésen kívül min-
den valószínűség szerint Timisoara-Temesvá-
ron a Chinezul—Universitatea mérkőzés ke-
rül eldöntésre. Az Universitatea ugyan felleb-
bezett ezen döntés ellen.

**TELAVIVI CSAPAT IS JÁTSZIK AZ
ESZÉKI MAKKABI JUBILEUMI KÖR-
MÉRKŐZÉSÉN.** Az eszéki (Jugoszlávia)
Makkabi ebben az évben ünnepli nagyszá-
bú keretek között fennállásának husz éves
jubiläumát. A jubileumi ünnepségek ke-
retében nagyszabású labdarugó körmérkőzést,
ezenkívül a többi sportágban is verse-
nyeket rendeznek. Lesz atlétika, vívás, asz-
talinéz és uszószereny. Az eszéki Mak-
kabi a jubileumi körmérkőzésre meghívja a
telavivi, a zágrábi, az újvidéki testvércsa-
patát, azonkívül a bécsi Hakoah. Az uszó-
versenyeken résztvevőknek a prágai Hag-
gibbor kitiűtő uszói is. A jubileum alkalmá-
val ünneplik az egyesület elnökeinek, Spitzer
Márkónak tizenöt éves sportműködését is.

Ujpest nem játszhat június 6-án Bucure-
stiben Közép-Európa Kupa mérkőzést, mert
erre a napra bajnoki mérkőzés van kisorsol-
va az Elektromossal, míg az Elektromos nem
egyezik bele a mérkőzés elhalasztásába an-

nak dacára, hogy erre a román szövetség is
kérte. Bucurestiben újabb intervenciók mel-
lett határoztak, mert ha nem lehetne június
6-án KK mérkőzést játszani, nincs terminusa
a Román Kupa döntőjének.

Hétszáz ezer lejt kér a jugoszláv Gradjansz-
ky két bucaresti mérkőzésért. A Juventus,
amely a tárgyalásokat folytatta, kétszáz ezer
lejt ígért. Természetesen a mérkőzések ilyen-
formán elmaradnak.

Döntöttek a DUIG—Victoria-ügyben. A
Nemzeti Bajnokság bizottsága végre meg-
hozta döntését az ismeretes constantai bot-
rány ügyében. A határozat szerint az el-
maradt DUIG—Victoria mérkőzést június
10-én lejátszák Constantában. A bizottság
megállapította, hogy a brailai játékosok bán-
talmazásában a Victorianak semmi szerepe
sem volt.

Caralulst és Hamburgert meghívták a
wimbledoni versenyekre! A romániai tenisz-
sport elismerését jelenti, hogy a valósággal
világbajnokságnak számító versenyre meg-
hívták ezt a két játékost.

A bajnokok tornájának vasárnapi mérkő-
zései: Strassbourg: Slavia—Phobus, Párizs:
Bologna—Sochaux, Le Havre: Austria—VFB
Leipzig, Antibes: Olympique Marseille—Chel-
sea.

Az Unirea Tricolor nem játszott felfüggesz-
tés alatt, midőn nyolcgólos győzelmét aratta
az Universitatea ellen — állapítja meg a Déli
Liga, így a mérkőzést az Unirea Tricolor ja-
vára igazolni fogják, bár nem sokat ér vele a
bucuresti csapat, minthogy kiesése elkerül-
hetetlen.

Ujpest labdarugócsapata bajnoki mérkőzés
keretében 7:1 (2:0) arányban győzte le a
Szeged FC csapatát.

A Románia—Belgium válogatott labdarugó-
mérkőzést — mint Bucurestiből jelentik —
rendszerint fogják, illetve évente játszóik.
Az idei mérkőzés ismeretesen június 10-én
lesz Bucurestiben.

SCHWARTZ, a Ripensia kitiűtő játékosa,
akiről megírtuk, hogy a szezon után meg-
vált egyesületétől, ahol annyi sikert ara-
tott, hír szerint az AMEFA részére fogja
átigazolását kérni.

Uj kerékpáros világrekord. Milánóból jelen-
tik: Kerékpárverseny keretében Batossi Osz-
vesenyő új világrekordot állított fel. Az

„A becstelének paradicsomában“

Xeni volt igazságügyminiszter a drága és lassu igazságszolgáltatásról

Bucuresti, május 27. (Az Uj Kelet tud.)
Előző számunkban statisztikai adatok alap-
ján mutatunk rá arra hogy a különböző
rendű és fajtájú illetékek milyen mértéktele-
nül és szinte megközelíthetetlenül megdrá-
gították az igazságszolgáltatást. Az egyik fő-
városi lap vállalta magára azt, hogy akciót
kezdeményez a mai tarthatatlan és tihre-
tlen helyzet orvoslása érdekében. A lap mai
számában Constantin Xenii volt igazságügy-
miniszter és a liberális párt markáns vezető
tagjának nyilatkozatát közli, aki rendkívül
éles szavakkal foglal állást az igazságszol-
gáltatás terén dühöngő állapotok ellen.

— A háború óta — mondotta Xenii — az
egyes kormányok minden mértékkel nélkülöz-
ő ütemben fokozták az adóztatást.

Lassu és nehézkes igazságszol- gáltatás

— Azt mondják, hogy a demokrácia sokba
kerül. Ez így is van. A tisztviselők hatalmas
seregének kérdését még súlyosabb tette az,
hogy a sürgős ügyverkezés valósággal fren-
etikus pénz-szülék teremtett. Innen van
azután, hogy az adóztatás különböző formái-
ban ma holnap elviselhetetlenné váló arányo-
kat öltött.

— Az igazságszolgáltatás nem maradha-
tott mentes a különböző illetékektől és bélye-
gektől, azokon az „illetékeken“ kívül termé-
szetesen, amelyek nem láthatók. Igen, az
igazságszolgáltatás valamely állam létfelté-
teleinek legfontosabbika, egyre lassabban és
egyre nehezebben halad. A bünygyekben és
polgári ügyekben egyaránt valósággal meg-
bénult. A szankciók ennélfogva elmaradnak
és ennek következtében aggasztó módon nő
a bünygyi és polgári becstelenség. A becs-
telnek birodalma ez.

— Azt kérdezik, hogy az ilyesmi nem jár-

HOGYAN KAPHATJA VISSZA AZ ÖN SZERVEZETE, RÖVID PÁR NAP ALATT, TELJES ÉLETEREJÉT

Az életképesség az élet erőinek energiáját jelenti, ennel
dacára kevesen vannak töretlen életerejük birtokában. A
felöltöttek legnagyobb része fizikai indiszpozíciókkal küzd:
derékfájdalmak, máj pangás, vérkeringési és húgyszervi zava-
rok, reuma, kövérégre való hajlamoság stb. zavarja meg
többé-kevésbé a belső szervek egyensúlyát. Ennek követ-
kezménye a szervek működésének meglassúdása és az akti-
vítás lecsökkenése. Hogy a múlt évek dacára is megöriz-
hessük töretlen életereinket, feltétlenül küzdenünk kell az
intoxikáció ellen, azaz a máj működését megzavaró, a
veseszűrőt eldugaszoló és így a vért megmérgező salakot
és mérgeket felhalmozódása ellen.
Hírnevess professzorok számtalan kísérlettel és tudományos
munkával bizonyították be, hogy az intoxikáció ellen Urodonal
kezeléssel védekezhetünk. Megemlítjük Hérad professzort,
az orvosi akadémia volt elnökét, aki rendeli és Omega is
használja az Urodonal-t.
Régebben a toxinoknak a szervezetből való eltávolítására
különböző gyógyszereket és hajtókat használtak, azonban ezek
csak részleges eredményt adtak. Korunk nagy klinikusai,
tudományos kutatói eredményeként, létrehoztak egy
nagyszerű szert amely tökéletesen oldja meg a kérdést és
így megteremtették az Urodonal-t.
Elsőrendű tudományos adatok alapján az Urodonal nyújtja
a legegyszerűbb de egyszersmind a leghatásosabb kezelést:
valóban teljesen elegendő naponta 1—2 kanál, egy kevés
vízben bevéve, hogy feloldja és eltávolítsa a szervezetből
a húgysavat, a húgysavat, az oxalsavat, az összes mérgező
anyagokat, salakokat és ártalmas anyagokat.
Az Urodonal felhigítja a vért, és szabályozza a vérnyomást,
tehermentesíti és felfrissíti a szerveket.

**AZ URODONAL
KÉSZÍTMÉNY ELŐNYEI:**
1. AZ URODONAL-t nem
szokja meg a szervezet.
2. AZ URODONAL kura al-
kalmával, nem kell külön-
leges étrendet követnünk.
3. SZEDHETŐ AZ ÉV
BÁRMELY SZAKÁBAN.

A társada-
lombiztosító
intézet orvosi
kara is rendel
URODONAL-t

URODONAL

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRÁKBAN és DROGÉRIÁKBAN

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBÍZHATO MÁRKA

olasz versenyző az egy kilométeres távot 1
perc 04.2 idővel nyerte. A teljesítmény annál
is inkább szenzációs, minthogy a verseny
mindösszes egykilométeres volt, tehát az in-
dítás helyből történt.

Konrad, a Rapid elbocsátott edzője helyett
Hiavayval tárgyal a bucaresti egyesület.
Egyes verziók szerint a Rapid Schaefferrel, a
Hungária edzőjével is tárgyal, akinek havi
40.000 lej fizetést ajánlott fel, ez a hír azon-
ban aligha felel meg a valóságnak.

A labdarugószövetség saját ház vásárlását
tervezi. A tervhez az összes illetékesek hoz-
zájárulásukat adták, sőt már tárgyalások is
folynak egy a jelenlegi bérelt ház közelében
levő telek megvételére, amelyet aztán a szö-
vetség kívánalmának megfelelőleg építenék
fel. A szövetség tudvalegőleg tekintélyes va-
gyon felett rendelkezik.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MUSORA:

Két premier: I. Rózsakeringő. Pazar kiállítá-
su, klasszikus szépségű bécsi nagyoperett,
Csikós Rózsi és Szabó Oszkárral a főze-
repekben. Előadások alatt mámorító
rózsasallat, rózsaszin fényár és elbűvölő
Strauss-muzsika. II. Vadnyugat fia. John
Wayne legizgalmasabb cowboy-filmje.

DAVILA MOZGO MUSORA:

Stan és Bran, mint cigányok. Előadások kez-
dete: 3, 5, 7 és 9 órákor.

OPERA MOZGO MUSORA:

Szerdai premier: San-Francisco réme. Izgal-
mas kalandorfilm. Fősz.: James Cagney.

MUNKAJ MOZGO MUSORA:

Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasár-
nap 3, 6 és 9 órákor dupla műsor: I.
AMOK. Az évad legnagyobb és legiz-
galmasabb filmjéé. Fősz.: Marcelle
Chantel és Inkijonoff. II. AZ ARULÓ.
Dráma. Fősz.: Victor Mc. Langen és
Wallace Ford. III. Journal.

APRÓ HIRDETÉSEK

Megoznató, vallásos, perfekt szakácsmő-
keres azonnali belépésre a timisoarai-józsef-
városi napközi otthon. Ajánlatokat eddigi
működés megjelölésével Eppler Jakabné Ti-
misoara, Str. Vacaresti 21 kérünk.

Városi jól menő irodával bíró, szolid életű
és impozáns külsejű ügyvéd nőül venne
20—25 éves urt leányt 4—500.000 lej hoz-
mánnyal. Bővebbet Mirea házasságközvetítő
irodánál Cluj, Maresal Foch 25.

Különbejárati butorozott szoba belváros-
ban június 1-re kiadó. Reg. Ferd. 20. I. e.

Nagyobb erdélyi városban jól bevezetett
mészárosüzem tökéletes társat keres. Komoly
érdeklődők adják le címüket a kiadóba.

Jól jövedelmező házat megvételre keresek.
Címeket „készpénz“ jellegre kiadóba kérek.
250—300 ezer lejfel társat keresek főhelyen
levő divatúru üzlethez. Leveleket „Biztos“ jel-
legre a kiadóba.

VEZETE, EREJÉT

Félt barátainak kezét nyújtani

Izületel fájnak a reuma miatt

A reuma olyan betegség, amely áldozatait sok és különböző módon támadja meg. A jelen esetben egy hölgyről van szó, aki nem mert kezét nyújtani barátainak, mert félt a fájdalmától, amelyeket reumától megtámadott izületei okoztak. Ez az állapot néhány évig tartott, míg nem akadt egy hatásos gyógyszerre — Kruschen sókra. Olvassa levelét: "Eveken keresztül reumában szenvedtem..."

A reuma okozta fájdalmak és merevség a savkristályok lerakódásából ered, amelyek az izmokban és az izületekben gyülekeznek fel. A Kruschen sói tisztítják a májat és veséket, hogy normálisan és rendszeresen működjenek, egyúttal segítik is a szervezetet, hogy a túltengő húgysavat eliminálja, amely minden szenvedésének az oka. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Nagy üveg ára 95 lej, kis üveg ára 60 lej.

HIREK

Bucurestiben tárgyal a Lengyel Bank... Ma délelőtt a Banca Nationala fogadalmában megjelent Vladislav Byrka, a lengyel Bank elnöke, akit Mitita Constantescu bankkormányzó és a román jegybank igazgatósági tagjai vártak. Constantinescu elnököt Byrka a megjelenteknek, majd beszélgetett vele. A fogadás után Byrka köszörszorta az ismeretlen katona sirját... Az ebédet Szászban..."

— Andreo Cassulo bucaresti pápai nuncius Kolozsváron. Andreo Cassulo bucaresti pápai nuncius ma délelőtt 12 órákor gépkocsival Cluj-Kolozsvárra érkezett, ahol az egyházak és a hatóságok képviselői, valamint a kivonult iskolai növendékek meleg fogadtatásban részesítették. Megérkezése után a pápai nuncius egyenesen a Regina Maria uccai görögkatolikus templomba hajtott, ahol résztvett az istentiszteleten. Utána látogatást tett a katolikus intézményeknél, délután hat órákor pedig az Unirii téri római katolikus székesegyházat látogatta meg. A templom bejáratánál Márton Aron címzetes kanonokplébánossal az élen a római katolikus pápás és társadalmi egyesületek vezetői fogadták az előkelő vendéget.

— Új rendszer a magánosok devizaigénylésében. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala új határozatokat hozott a magánosok devizaigénylési kérései ügyében. A jegybank egyetlen adminisztrátora sem adhat ki ilyen engedélyeket. Az összes kéréseket az ipar és kereskedelmi minisztérium mellett működő szakbizottsághoz kell intézni.

A legszebb strand- és fürdő-cikkek D'OR Parfumeriába megérkeztek.

— Ma felveszik a munkát a londonkörnyéki autobuszok vezetői. Londonból jelentik: A londonkörnyéki társasgépkocsivezetők ma, pénteken reggel veszik fel a munkát. A munkügyi minisztériummal folytatott tárgyalások eredményre vezettek.

— Coroiu megtartotta esküvőjét a fogházban. A margineni börtönben tegnapi esküvőjét Coroiu, a hírhedt rablovész. Coroiu Aglaia Picu bacaui tisztviselőt vezette oltárhoz. Az istentiszteletet hat lelkes celebráns, a község polgármestere, a börtön igazgatója, a menyasszony apja és háromszáz rab jelenlétében. Coroiu szintén meghatoltnak látszott, amikor házasságát szentesítették.

Friss töltésű "LITHYNIA" ásványvíz érkezett. Kapható: Deposit de Apa Minerale Cluj, Str. Paris 33.

— A Menaka estére a Goldmark Filharmoniai Társaság tagjai a rendes 10%-os kedvezményben részesülnek, a főtéri kioszkban.

— Újabb fegyveres orosz-japán incidens a mandzsu határon. Moszkvából jelentik: A Tass jelentése szerint Grodekovo közelében orosz területen 500 méternyire a mandzsu határtól egy japán-mandzsu határőr-különítmény puskatűzzel támadt tegnap négy orosz katonára. A szovjet katonák ellenállásával szemben a támadók visszavonultak.

— Megtámadták a lengyel távirati iroda moszkvai tudósítóját. Varsóból jelentik: A PAT moszkvai tudósítóját a Kiev—Czernichow utvonalon autójában megtámadták. Az újságíró társaságában volt a lengyel követség egyik tisztviselője is, Lagoda nevezetül. Ugy Lagoda, mint a sofőr megsebesültek. Az orosz kormány sajnálkozását fejezte ki az incidens felett.

— Az állami ügyvéd különös esete egy sofőrrel. Sighet-Máramaroszigetről jelentik: Nem mindennapi érdekességű ügy került tegnap tárgyalásra a sighet-szigeti törvényszék Moye—Bizuc büntetőtanácsa elé. A vádlottak padján Perl Sloim sighet-szigeti sofőr ült, aki ellen dr Rednic József állami ügyvéd tett bünvádi feljelentést hatóság elleni erőszak címén. Feljelentésében az állami ügyvéd kifejti, hogy az ügyvédtörvény értelmében az ügyvéd hivatása teljesítése közben, amikor bírói fórumok helyiségében tartózkodik, köztisztviselővel egyenrangú és hatóság elleni erőszakot követ el, aki vele szemben erőszakoskodik. Ez év január 25-én, amikor a törvényszék 67. sz. tárgyalóterméből kijött, a nagy tumultusban egy másik tárgyalásra sietett, Perl Sloim sofőr utját állta, mire félretolta őt az utból. A sofőr erre nekikézd és az öklével megfenyegette. Ennek alapján kért a vádlott megbüntetését. Dr Radnic 12.000 lej kártérítésre is bejelentette igényét. A vádlott Perl Sloim kihallgatása során érdekes megvilágításba helyezte az ügyet. Ezek szerint jegyben jár egy leánnyal, akit feleségül karvanyal, de dr Rednic, aki "jóba akar lenni a leánnyal", mindent elkövet, hogy házasságukat megakadályozza és különböző kellemetlenségeknek és állandó vegzaturáknak teszi ki egy leányt, mint őt. Az ominózus napon, amikor az állami ügyvéd a tárgyalásról kijött, nekirohant és öklével többször gyomron és állkapcsán ütötte, amiért bünvádi feljelentést tett az ügyvéd ellen a járásbírósnál. Dr Rednic az ellene szóló feljelentés megtétele után találta ki a hatóságelleni erőszak meséjét — diktálta jegyzőkönyvbe a meghurcolt sofőr. Dr Bota Grigore, Perl védője dr Tite György ügyvéd és Füzessy rendőrközmiszárnak tanuként való beidézését kéri, akikkel igazolni kívánja, hogy az öregedő állami ügyvéd és a fiatal sofőr tulajdonképpen vetélytársak és az ügyvéd haragszik a vádlóra. A törvényszék elvetette a bizonyítás kiegészítésének elrendelésére tett indítványt s 2000 lej pénzbüntetésre ítélte a vádlottat hatóságelleni erőszak címén. Ugyanakkor 3000 lej erkölcsi kártérítést ítélt meg a törvényszék dr Rednicnek. Perl Sloim a táblához fellebbezett az ítélet ellen.

— Egy kassai magyar primadonna botzalmaz tüzkatasztrófiája. Kassáról jelentik: Pataki Klára magyar primadonnát súlyos szerencsétlenség érte. Lakásán haját akarta kisműteni és a gyorsfűzőbe denaturált szesz helyett benzint öntött. Mikor a fűzőt meggyújtotta, felrobbant. A lángok pillanatok alatt a színésznő ruhájába kapak és a szerencsétlenül járt színésznő sikoltozva rohant a folyósóra. Mire a segítségére siető szomszédok a tüzet eloltották, harmadfoku égési sebeket szenvedett. Életbenmaradásához kevés a remény.

Cukorbetegék!! A külföldön is elismert Dr. Senflner-féle diabetikus kenyér, liszt és mindenféle tészták Clujon, Str. Iorga 11 szám alatt a DIABET romániai fölerakathal kaphatók. Kérjen ismertetőt. Vidékre postai szétküldés.

... annyi szép nőnek, aki arcborének hamvasságával tűnik fel. Amióta ő is Jazz pudert használ, arcbőre fiatalos lett, a pórtokok láthatatlanok, puercerzheti és festheti magát a legnagyobb könnyedséggel, amit azelőtt nem tudott. Valóban: a Jazz pudert hatása meglepő, mert olyan kiváló nyersanyagokból készül, amelyeknek hatása áldásos főleg a fonnyadt, kitérgült pórusu arcbőrre.

Jazz PUDER SZÉPSÉGET-ÜDESÉGET-FIATALSÁGOT jelent

Az osztrák-magyar történelmi tragédia. Bruno Brehm bámulatos történelmi regénye három részben: I. Így kezdődött: Apis és Este. II. Ez lett a vége. (Brest-Litovszkától a békekéig) újból kapható és postán utánvétellel küldjük. Kötetje 172 Lei. A III. kötet „A kétfejű sas lehull” jun. elején jön. Rendelje meg azonnal, míg el nem fogy. Kérjen ingyen újdonságjegyzéket: Lepage könyvkereskedés Cluj.

— A beteg gyakori teltsége és a rekesz erősebb feltoldása a rendkívül enyhén és kellemesen ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával — reggelenként éhgyomorral egy pohárral — megszüntethető és az agy, a tüdő vagy szív felé irányuló vértőlúdos ellensúlyozható. Az orvosok ajánlják.

— Egy községi bírő fia megpofozta D. R. Ioanitescut. Bucurestiből jelentik: Az Informația jelentése szerint az ilfov megyei Palanca községben D. R. Ioanitescut inzultus érte. A volt minisztert a palancai községi bírő fia támadta meg és megpofozta. A támadó ezután elmenekült, pedig Ioanitescu hívei megpróbálták elfogni.

— Hazaindult Southamptonból a „Regina Maria” román hadihajó. Londonból jelentik: Grigorcea román követ ebédet adott Schmitt ellentengernagy és Roman őrnagy tisztelőre. Jelen voltak az ebéden a Regina Maria hadihajó tisztjei is. A román hadihajó különben tegnap hagyta el Southampton kikötőjét és hazaindult.

— Angol diákok látogatása Romániában. Londonból jelentik: Több mint száz különböző kora angol diák látogat el Romániába augusztus folyamán Berhang és Wegner tanárok vezetésével. A kirándulást a román-lengyel ifjúsági liga közreműködésével hozták létre.

Fiatall tanárnő, pedagógus, elmenne júliusra, esetleg augusztusra vidékre vagy nyaralóba uricsaládhoz. Pótvizsga, vagy érettségi előkészítést vállal. Megkereséseket a kiadóba „Matematika” jellegre kér.

Kedvezményes gyógyszerak Budapestén Lukács-fürdőbe! Margit-szigetre! Hivatalos pengő-árfolyamon

Az IBUSZ által kibocsátott szelvényes jegyzetek alapján alábbi rendkívül mérsékelt áru gyógyszerak vehetők igénybe: 2 heti időtartamra Lei 7825.— mely összegben következők folatlatnak ben: Díjmentes vizum, 50 százalékos vasuti kedvezmény magyar határ—Budapest és vissza, vagy tovább bármely magyar natárállomásra, komplett panzió (lakás és napi háromszori étkezés, előírás esetén diétás koszt is) választás szerint a Gellért nagyszállóban, Lukácsfürdőben, Palatinus margitszigeti szállóban, vagy Svábhegyi Szanatóriumban, főorvosi vizsgálat, 2 heti orvosi felügyelet, gyógyfürdők 2 hétre, két autókörjárat, összes borravalók és adók. — Ugyanez kisérek

számára, orvosi felügyelet és gyógyfürdők nélkül csak Lei 6350.— Háromheti időtartamra Lei 11.500.— mely összegben a fent részletezett ellenszolgáltatások foglaltatnak bent 3 hétre. Ugyanez kisérek számára, orvosi felügyelet és gyógyfürdők nélkül 9450 lej. Indulni lehet bármikor, csak az indulás időpontját legalább 7 nappal előbb kell jelenteni és az ellenértéket lefizetni. Az összeg lefizetése ellenében a kedvezményes jegyzetet azonnal kiszolgáltatja az Új Kelet kiadóhivatala Cluj, Str. Baron L. Pop 10. vagy az Economia menetjegyjroda. Vidékre utánvétellel is azonnal küldjük, részletes felvilágosításokkal válaszbelgyeg ellenében azonnal szolgálunk.

A magyar Proust: Marcel Proust: SWANN Az eltűnt idő nyomában A legnagyobb francia író legnagyobb műve most jelent meg először magyarul. Három hatalmas kötet 356 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel.

Mérnök! Gyár! Orvos! Minden német (25% redukció!), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

MUSORA: Pazar kiállítás... MUSORA: Előadások... MUSORA: James Cagney... MUSORA: I. nagyobb és leg... Fősz.: Marcelle... II. AZ ARULÓ... Mc. Langen... MUSORA: Isgal... James Cagney... MUSORA: Isgal... James Cagney... MUSORA: Isgal... James Cagney...

UJ KELET Legújabb hírek

Lemondott a holland kormány

A hollandiai választások eredményei

Hága, május 27. (Rador.) A miniszterelnök átnyújtotta a kabinet lemondását a királynőnek. A királynő elfogadta a kormány lemondását. Colija miniszterelnököt az új kormány megalakulásáig megbízták az ügyek továbbvitelével.

A hollandiai választások végeredménye a következő: A katolikusok 16, a szocialisták 12, a forradalomellenesek 7, a keresztényegység pártja 6, a nemzeti szocialisták 4, a liberálisok 3, a kálvinisták 2 mandátumot kaptak. A katolikusok megőrizték mandátumaik számát, a szocialisták szintén nyertek egyet, a forradalomellenesek párt veszített egyet, a liberálisok kettőt, a kálvinisták egyet és a nemzeti szocialisták nyertek két mandátumot.

Mint a nádszál

Rebeca West világsikerű regénye a mai nőről (332 lap) 132 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen jegyzéket az új könyvekről.

Tizenegy zsidó iskolát bezártak Buenos Ayresben

Buenos Ayres, május 27. A rendőrség házkutatást rendezett tizenegy zsidó iskolában. A házkutatás után az iskolát bezárták azal az ürüggyel, hogy a tanárok kommunista előadásokat tartottak. Az előadókat le is tartóztatták.

Kemal kijelentette, hogy a Balkán-államok nem akarnak Róma és Berlin politikájának eszközei lenni

London, május 27. (Rador.) A Reuter jelenti, hogy a Daily Telegraph diplomáciai szerkesztője foglalkozva azzal az intő szózáttal, amit Ataturk Kemal török elnök tett tegnap, megállapítja, hogy a legutóbbi események megerősítik a Balkán-államok azon elhatározását, miszerint nem akarnak Róma, vagy Berlin politikájának eszközeivé válni. Ez annak is tulajdonítható, hogy többször olyan hírek keringtek, melyek szerint Németország és Olaszország titkos megegyezést kötöttek volna dunai érdekeiknek megosztására.

Mindenkinek

legdrágább kincse az

EGÉSZSÉG

hogy biztosan megőrizhesse. Olvassa rendszeresen az Egészség című közegészségügyi folyóiratot. Megjelenik egyszer havonta, előfizetési díj egész évre 110 lej. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Cluj, Calea Regele Ferdinand 56. Telefon 972. Kérjen mutatóvány-számot.

Uj világirodalmi szenzáció:

André Maurois Anglia története

576 lap, remek kiállítás, füzve 211 lej LEPAGE-nál, Cluj. Postán utánvétellel.

Mussolini kiáltványban világkonferencia összehívását kéri Roosevelttől

a fegyverkezések korlátozása érdekében

Róma, május 27. (Rador.) Mussolini intervjut adott Philips Simms amerikai újságírónak, a World Telegraph úgynökség tudósítójának. A Duce kijelentette, hogy kiáltványban fordul Rooseveltnél, világkonferencia összehívására céljából, a fegyverkezések korlátozása érdekében. Az összes olasz lapok közlik az intervjut és azt kommentálva megállapítják, hogy az Egyesült Államokat az európai és általában a világ szembenálló érdekeinek természetes bírójául tekintik.

Vonatkozik ez a fegyverkezési versenyre is, amely legeklatánsabb kinyilatkozási formája a szembenálló érdekeknek. A fegyverkezések fatális módon a háborus szellem kifejlődésére vezetnek és a háboru valóságát tartalmazzák. Veszélyesek egyúttal a gazdasági életre is, mert vesztézőr alá helyezik a nyersanyagokat. A fegyverkezési verseny növelte a fémek és nyersanyagok árát, de remélhető, hogy ezek az árak rövidesen ismét leszálnak.

A benemavatkozási bizottság újból felszólítja a spanyol hadviselő feleket a háboru embersegesebbé tételére

Francoék szabadon bocsátották az angol hadifoglyokat

Londonból jelentik, hogy a spanyol nemzeti kormány elrendelte, hogy az összes hadifogságba került külföldi önkénteseket bocsássák szabadon, köztük annak a 26 angol alattvalónak szabadonbocsátását is, akik a madridi nemzetközi dandár keretel között harcolva estek hadifogságba. Ezt a 26 önkéntest az angol kormány hazaszállíttatja. A szabadonbocsátottak mindenütt nagy örömmel fogadták Francoéknek ezt a gesztusát és kijelentették a külföldi újságírók előtt, hogy a hadifogságuk alatt tapasztalt bánásmód mindenütt a legkifogástalanabb volt.

Tegnap Londonban ülést tartott a benemavatkozási konferencia albizottsága, melyen elhatározták, hogy a spanyol hadviselő feleket újolag felszólítják a háboru humánusabb folytatására és az önkéntesek elbocsátására.

Ugyancsak tegnap Londonban lord Cramborne államtitkár részéről fontos kijelentések hangzottak el.

Ezen helyettese ugyanis egy hozzáintéztet kérdésre oda nyilatkozott, hogy az angol kormány meggyőződött arról, misze-

rint egyes lapok azon állítása, hogy San-Sebastianban 1500 németet tettek volna partra, valótlán. Valótlán az állítás is, hogy egy angol gőzöst az Admiral Scheer német csatahajó szabálytalanul tartóztatott volna fel, mert a germán cirkáló ezt a kontroll-bizottság utasítására tette és így teljesen szabályszerűen járt el. Nyilatkozatát lord Cramborne azzal fejezte be, hogy ezeket interpelláció nélkül is elmondotta volna, mert a brit kormány minden rágalomhadjáratot a legélesebben elítél.

A valenciai leadó jelentése szerint a felkelő légi haderők tegnap ismételt bombázták a madridi úgynevezett „neutrális zónát”, ahol az idegen sajtótudósítók szállodája fekszik. A közlés felhívja a világ figyelmét erre a nemzetközi szabályzatokkal ellentétes eljárásra és megjegyzi, hogy a bombázásoknak 45 halalos és több mint 100 sebesült áldozata volt.

Bilbaoból jelentik, hogy a baszk-kormány a halálraítelt két német repülő kivegzésének időpontját elhalasztotta.

Adóleszállítás helyett rendőrséggel akarja letörni a kormány a spekulációt

Az élelmiszerekre kivetett községi illetékek eltörlése nem tartóztathatja fel az áremelkedést

Bucuresti, május 27. (Az Uj Kelet tud.) A kormányt napok óta foglalkoztatja az utóbbi hetekben észlelt általános áremelkedés, amelyet elsősorban az adók mértéktelen emelésével hoztak összefüggésbe. A kormány számára azonban mindenképen kellemetlen volt az általános elégedetlenség, amely az élet jelentős megdrágulása folytán a lakosság széles rétegeiben keletkezett. Tegnap a kormány gazdasági bizottsága foglalkozott a spekuláció kérdésével, majd Incullet helyettes miniszterelnök irányítása mellett miniszterközi bizottság tette tanulmányozás tárgyává ezt a kérdést.

A döntés a ma délelőtti minisztertanácsra hárult, amely hosszas tanácskozás után elhatározta az elsőrendű szükségleti és fogyasztási cikkek árának maximalását.

Megszigorították az uszortörvény rendelkezéseit és ezenkívül egyrészt a szállítás megkönnyítésével, másrészt a különböző illetékek eltörlésével olyan intézkedéseket fogana-

tosítottak, amelyek a kormány véleménye szerint alkalmasak az árak olcsóbbá tételére. Eszerint a minisztertanács elhatározta:

1. Az uszortörvény 2. és 5. szakaszának módosítását és az árak maximalását. Az engrossisták legfeljebb 10, a detailisták legfeljebb 20 százalékos hasznót számíthatnak fel. A haszon nem haladhatja meg a 30 százalékot a romlandó fogyasztási cikkek után sem.
2. A vasuti teherszállítási díjszabást le szállítják és a személyi és csomagszállító vonatokhoz külön élelmiszerszállító kocsiakat csatolnak.
3. Engedélyezi a kormány az élelmiszerszállítást a magánautókon is, a vasutnak koncesszióba adott utvonalakon.
4. Felfüggesztik mindazon illetékeket, amelyeket a községek és szakkamarák vetettek ki az élelmiszerekre.
5. Felfüggesztik az összes községi vámilletékeket.

A fentiekben kívül határozatba ment, hogy

a kormány megszervezi és megfelelően felszereli az eladási piacokat és marhapiacot létesít a bucuresti piacok mellett. Az árak egyik napról a másikra módosíthatók lesznek a kormány részéről. Ezt az intézkedést az olasz indokolta, hogy a zöldségdíjnyeljelés az árak egyik napról a másikra változhat. A vasuti díjszabást annál nagyobb mértékben szállítják le, minél nagyobb a fuvarátvonal. Ez által akarják lehetővé tenni, hogy az ország legtovábbi részeiből is szállítsanak élelmiszert a fővárosba.

Mint a fentiekben kiderül, a kormány az uszora letörésénél elsősorban a fővárost tartotta szem előtt és nem vette figyelembe a vidék centrumokat, ahol az árak csaknem hasonló mértékben emelkedtek anélkül, hogy a község vásárlóképesége s megfelelő mértékben emelkedett volna. Akkor, midőn 100-1000 százalékkal emeli a kormány az adókat, nem a vasuti díjszabásban kell a legnagyobb árdarabot keresni. A kormány egyébként azt is elhatározta, hogy külön rendőrséget létesít a vásárcsarnokok és üzletek árainak ellenőrzésére.

Yachtrekordot állított fel Lazar Herdan

Bucuresti, május 27. Ma reggel Constanta-ba érkezett Craita II. nevű yachtján Lázár Herdan, az ismert sportember, aki az ideiglenes rekordot turát tett. Herdan a Constanta-Hios és Hios-Constanta utat tette meg egyedül. Teljesítménye a yacht valójában hajózás terén rekordot jelent. A yachtklub ünnepélyes fogadtatásban részesítette a kikötőbe való érkezése alkalmával.

Legújabb sporthírek

Tizenegyre emelik fel a Nemzeti Bajnokság A) csoportjának létszámát — ez a hír járja a tegnapi Venus-Unirea Tricolor mérkőzés után Bucurestiben, miután végleg eldőlt, hogy az Unirea Tricolor kiesett. Hivatalos körökben is tudnak arról, hogy a Constana Federaal egyik közeli ülésén „szóba fog kerülni” a létszámemelés kérdése.

Sepi a satumare-szatmári Olimpiában, Gai a Venusban? Jól informált sportkörökben tudni vélik, hogy azok között, akik a szezon befejeztével az Universitateatól megválnak, Gain és Sepi. Mindkét játékost a Ripensia szeretné megszerezni. Az Universitatea ezer lejes váltásdíj-követelését a timisoara profiegyesület honorálná is, a játékosok részéről azonban akadályok merültek fel. Gai ugyanis a Venushoz szerződne inkább, mint Sepi szilóvárosába, Satumare-Szatmári menne vissza, ahol az Olimpia kapuját védené.

A bucuresti Juventus hat hónapra felfüggesztette Palmer játékost, aki tiszteletképpen hangon beszélt a vezetőség egyik tagjával. Tizmillió lejt ígér a londoni Arsenal egy hollandiai sportegyesület Kvamenn nevű darugójáért, akit azonban egyesülete nem adhat ki, minthogy a szóbanforgó kitűnő pésségű futballista — rendőr.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Fog. Telefonszám: 8-61.

CRONZURAT

Tára p...
páttó...
No. 224

10. Telef...
Havonta...
évre 600...
földre: F...
félévre: F...
detések...
KELET...
zsídóság...
ja. Cikkek...
forrás m...

Vai

Ismé

Bucure...
Egyes la...
a kérdés...
Sándor é...
ennek kő...
mány al...
rasztpár...
közjének...
látogatás...
dai lapo...
Vaída—M...
keztek V...
tást, hog...
zeti par...
hetséges...
rata lapo...
—Mihala...
ben képz...
parasztp...

A ké...
hogy m...
tárgyat...
számába...
politika...
...egy V...
törsége...
olyan...
szenzé...

Nem ne...
két pár...
itő...
Sándor...
dik, de...
rosha é...
restaurá...
kodó tis...
amelyek...
Moszkai...
nius 8-i...
rosban...
aki Tat...
adni. V...
Hodza...
a kiseb...
ben, tal...

A vo...
hosszab...
Vaída...
dista k...
Mihala...
retne tá...
elyben...
vezérv...
kozás...
rnt lét...
Az ó...
tábor...

A válá...
gosan...
vaidist...
között...
együtt...
egy...
kell...
a ne...
Ami a...
lache...
héz a...
halach...
Román...
ról Va...
beszéd...
kisebb...
nékül...
nemze...
teremt...
engede...
lalásá...
zeti P...
latát...
laszot...
—amely...
lache...
nincs...